

Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտ 17

Ապահովագրության պայմանագրեր

Նպատակը

1. «Ապահովագրության պայմանագրեր» ՖՀՄՍ 17-ը սկզբունքներ է սահմանում սույն ստանդարտի գործողության ոլորտում գտնվող *ապահովագրության պայմանագրերի* ճանաչման, չափման, ներկայացման և բացահայտման համար: ՖՀՄՍ 17-ի նպատակն է՝ ապահովել կազմակերպության կողմից տեղին տեղեկատվության տրամադրումը, որը ճշմարիտ է ներկայացնում այդ պայմանագրերը: Այս տեղեկատվությունը ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողներին հիմք է տալիս՝ գնահատելու ապահովագրության պայմանագրերի ազդեցությունը կազմակերպության ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի վրա:
2. ՖՀՄՍ 17-ը կիրառելիս կազմակերպությունը պետք է դիտարկի իր իրական իրավունքներն ու պարտականությունները, անկախ այն հանգամանքից, դրանք բխում են պայմանագրից, օրենքից, թե այլ իրավական ակտերից: Պայմանագիրը երկու կամ ավելի կողմերի միջև համաձայնություն է, որն առաջացնում է իրավաբանորեն ամրագրված իրավունքներ և պարտականություններ: Պայմանագրում իրավունքների և պարտականությունների իրավաբանորեն ամրագրված լինելը երաշխավորված է օրենքով: Պայմանագրերը կարող են լինել գրավոր, բանավոր կամ բխեն կազմակերպության սովորական բիզնես գործելակերպից: Պայմանագրային պայմանները ներառում են պայմանագրի բոլոր պայմանները՝ բացահայտ կամ ենթադրյալ, սակայն կազմակերպությունը չպետք է հաշվի առնի այն պայմանները, որոնք չունեն առևտրային բովանդակություն (այսինքն՝ պայմանագրի տնտեսական կողմի վրա տեսանելի ազդեցություն չունեն): Պայմանագրի ենթադրյալ պայմանները ներառում են պայմաններ, որոնք բխում են օրենքից կամ այլ իրավական ակտերից: Հաճախորդների հետ պայմանագրեր կնքելու գործելակերպն ու գործընթացները տարբերվում են՝ կախված իրավակարգերից, տնտեսության ճյուղերից և կազմակերպություններից: Ավելին, դրանք կարող են տարբերվել անգամ միևնույն կազմակերպության ներսում (օրինակ՝ կարող են կախված լինել հաճախորդի դասից կամ խոստացված ապրանքների կամ ծառայությունների բնույթից):

Գործողության ոլորտը

3. Կազմակերպությունը պետք է կիրառի ՖՀՄՍ 17-ը՝
 - ա) իր կողմից թողարկվող ապահովագրության պայմանագրերի, ներառյալ *վերաապահովագրության պայմանագրերի* նկատմամբ.
 - բ) իր կողմից պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի նկատմամբ. և

գ) իր կողմից թողարկվող *հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ներդրումային պայմանագրերի* նկատմամբ, պայմանով, որ կազմակերպությունը նաև ապահովագրության պայմանագրեր է թողարկում:

4. ՖՀՄՍ 17-ում ապահովագրության պայմանագրերին կատարված բոլոր հղումները նաև կիրառվում են՝

ա) պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի նկատմամբ, բացառությամբ՝

(i) թողարկված ապահովագրության պայմանագրերին կատարված հղումների. և

(ii) 60-70-րդ պարագրաֆներում նկարագրված դեպքերի.

բ) պարագրաֆ 3(գ)-ում սահմանված հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ներդրումային պայմանագրերի նկատմամբ, բացառությամբ պարագրաֆ 3(գ)-ում ապահովագրության պայմանագրերին կատարված հղմանը և 71-րդ պարագրաֆում նկարագրված դեպքերի:

5. ՖՀՄՍ 17-ում թողարկված ապահովագրության պայմանագրերին կատարված բոլոր հղումները կիրառվում են նաև ապահովագրության այն պայմանագրերի նկատմամբ, որոնք կազմակերպության կողմից ձեռք են բերվել ապահովագրության պայմանագրերի փոխանցման կամ բիզնեսի միավորման գործարքի արդյունքում, բացառությամբ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի:

6. Հավելված Ա-ն սահմանում է ապահովագրության պայմանագիրը, իսկ Հավելված Բ-ի Բ2-Բ30 պարագրաֆները ապահովագրության պայմանագրի սահմանման վերաբերյալ ուղեցույց են տրամադրում:

7. Կազմակերպությունը չպետք է կիրառի ՖՀՄՍ 17-ը՝

ա) արտադրողի, դիլերի կամ մանրածախ վաճառողի կողմից իր ապրանքների կամ ծառայությունների վաճառքի հետ կապված՝ հաճախորդին տրամադրված երաշխիքների նկատմամբ (տե՛ս «*Հասույթ գնորդների հետ պայմանագրերից*» ՖՀՄՍ 15-ը).

բ) աշխատակիցների հատուցումների պլաններից առաջացող գործատուների ակտիվների և պարտավորությունների նկատմամբ (տե՛ս «*Աշխատակիցների հատուցումներ*» ՀՀՄՍ 19-ը և «*Բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարում*» ՖՀՄՍ 2-ը) և սահմանված հատուցումների կենսաթոշակային պլանների շրջանակներում առաջացող՝ կենսաթոշակային հատուցումների գծով պարտականությունների նկատմամբ (տե՛ս «*Թոշակային հատուցումների պլանների հաշվապահական հաշվառումը և հաշվետվությունները*» ՀՀՄՍ 26-ը).

գ) պայմանագրային իրավունքների կամ պայմանագրային պարտականությունների նկատմամբ՝ պայմանավորված ոչ ֆինանսական հոդվածի ապագա օգտագործումով կամ օգտագործման իրավունքով (օրինակ՝ որոշ լիցենզիայի վճարներ, ռոյալթիներ, փոփոխուն և այլ պայմանական վարձավճարներ և

համանման հոդվածներ. տե՛ս ՖՀՄՍ 15-ը, «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ը և «Վարձակալություններ» ՖՀՄՍ 16-ը).

- դ) արտադրողի, դիլերի կամ մանրածախ վաճառողի կողմից տրամադրված մնացորդային արժեքի երաշխիքների և վարձակալի՝ մնացորդային արժեքի երաշխիքների նկատմամբ, երբ դրանք պարունակվում են վարձակալությունում (տե՛ս ՖՀՄՍ 15-ը և ՖՀՄՍ 16-ը).
- ե) ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի նկատմամբ, բացառությամբ, երբ դրանց թողարկողը նախկինում բացահայտ կերպով հայտարարել է, որ նման պայմանագրերը դիտարկում է որպես ապահովագրության պայմանագրեր, և կիրառել է ապահովագրության պայմանագրերի նկատմամբ կիրառելի հաշվապահական հաշվառումը: Թողարկողը պետք է ընտրություն կատարի՝ ֆինանսական երաշխավորության նման պայմանագրերի նկատմամբ կիրառել կա՛մ ՖՀՄՍ 17-ը կա՛մ «Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացումը» ՀՀՄՍ 32-ը, «Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներ» ՖՀՄՍ 7-ը և «Ֆինանսական գործիքներ» ՖՀՄՍ 9-ը: Թողարկողը կարող է այս ընտրությունը կատարել պայմանագիր առ պայմանագիր, սակայն յուրաքանչյուր պայմանագրի համար կատարված ընտրությունը փոփոխման ենթակա չէ.
- զ) բիզնեսի միավորման դեպքում վճարման կամ ստացման ենթակա պայմանական հատուցման նկատմամբ (տե՛ս «Բիզնեսի միավորումներ» ՖՀՄՍ 3-ը).
- է) ապահովագրության պայմանագրերի նկատմամբ, որոնցում տվյալ կազմակերպությունը հանդիսանում է *ապահովադիր*, բացառությամբ, եթե այդ պայմանագրերը իր կողմից պահվող վերաապահովագրության պայմանագրեր են (տես պարագրաֆ 3(բ)):

8. Որոշ պայմանագրեր բավարարում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, բայց իրենց առաջնային նպատակը հաստատուն վճարի դիմաց ծառայությունների մատուցումն է: Կազմակերպությունն իր կողմից թողարկվող նմանատիպ պայմանագրերի նկատմամբ ՖՀՄՍ 17-ի փոխարեն կարող է ընտրել կիրառելու ՖՀՄՍ 15-ը, այն և միայն այն դեպքում, երբ սահմանված պայմանները բավարարված են: Կազմակերպությունը կարող է այդ ընտրությունը կատարել պայմանագիր առ պայմանագիր, սակայն յուրաքանչյուր պայմանագրի համար կատարված ընտրությունը փոփոխման ենթակա չէ: Նշված պայմաններն են՝

- ա) կազմակերպությունը չի դիտարկում առանձին հաճախորդների հետ կապված ռիսկի գնահատումը՝ այդ հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս,
- բ) պայմանագիրը փոխհատուցում է հաճախորդին՝ ծառայություններ մատուցելու, այլ ոչ թե հաճախորդին դրամական վճարումներ կատարելու միջոցով,
- գ) պայմանագրով փոխանցվող *ապահովագրական ռիսկը* գլխավորապես առաջանում է հաճախորդի կողմից ծառայություններից օգտվելուց, այլ ոչ թե այդ ծառայությունների արժեքի գծով անորոշությունից:

Ապահովագրության պայմանագրերի համախմբում

9. Միևնույն կամ կապակցված կոնտրագենտի հետ կնքված ապահովագրության պայմանագրերի փաթեթը կամ շարքը կարող է հետապնդել կամ նախատեսված լինել հետապնդելու ընդհանուր առևտրային արդյունք: Նման պայմանագրերի էությունն արտացոլելու համար կարող է անհրաժեշտ լինի ապահովագրության պայմանագրերի փաթեթը կամ շարքը դիտարկել որպես մեկ ամբողջություն: Օրինակ, եթե մի պայմանագրում իրավունքները կամ պարտականությունները ներառվել են միայն նրա համար, որպեսզի ամբողջությամբ բացառեն միևնույն կոնտրագենտի հետ միևնույն պահին կնքված մեկ այլ պայմանագրի գծով իրավունքների կամ պարտականությունների առկայությունը, այդ պայմանագրերի համախմբված արդյունքը իրավունքների կամ պարտականությունների բացակայությունն է:

Ապահովագրության պայմանագրից բաղադրիչների առանձնացումը (պարագրաֆներ F31-F35)

10. Ապահովագրության պայմանագիրը կարող է պարունակել մեկ կամ մի քանի բաղադրիչներ, որոնք մեկ այլ ստանդարտի գործողության ոլորտում կգտնվեին, եթե առանձին պայմանագրեր լինեին: Օրինակ, ապահովագրության պայմանագիրը կարող է ներառել *ներդրումային բաղադրիչ* կամ ծառայության բաղադրիչ (կամ երկուսը միաժամանակ): Կազմակերպությունը պետք է կիրառի 11-13-րդ պարագրաֆները՝ պայմանագրի բաղադրիչների նույնականացման և դրանց հաշվառման համար:
11. Կազմակերպությունը պետք է՝
- ա) կիրառի ՖՀՄՍ 9-ը որոշելու՝ արդյոք առկա է պարունակվող ածանցյալ գործիք, որը պետք է առանձնացվի և, եթե առկա է՝ ինչպես հաշվառել այդ ածանցյալ գործիքը.
 - բ) հիմնական ապահովագրության պայմանագրից առանձնացնի ներդրումային բաղադրիչը այն և միայն այն դեպքում, եթե այդ ներդրումային բաղադրիչը առանձնացվելի է (տես F31-F32 պարագրաֆները): Կազմակերպությունը պետք է կիրառի ՖՀՄՍ 9-ը առանձնացված ներդրումային բաղադրիչի հաշվառման համար:
12. 11-րդ պարագրաֆի համաձայն պարունակվող ածանցյալ գործիքներին և առանձնացվելի ներդրումային բաղադրիչներին վերաբերող բոլոր դրամական հոսքերն առանձնացնելուց հետո, կազմակերպությունը հիմնական ապահովագրության պայմանագրից պետք է առանձնացնի ապահովագրիչն առանձնացվելի ապրանքներ կամ ոչ ապահովագրական ծառայություններ փոխանցելու ցանկացած խոստում՝ կիրառելով ՖՀՄՍ 15-ի 7-րդ պարագրաֆը: Նման խոստումները կազմակերպությունը պետք է հաշվառի՝ կիրառելով ՖՀՄՍ 15-ը: Խոստումն առանձնացնելու նպատակով ՖՀՄՍ 15-ի 7-րդ պարագրաֆը կիրառելիս կազմակերպությունը պետք է կիրառի ՖՀՄՍ 17-ի F33-F35 պարագրաֆները և, սկզբնական ճանաչման պահին, պետք է՝

- ա) կիրառի ՖՀՄՍ 15-ը՝ վերագրելու դրամական ներհոսքերը ապահովագրության բաղադրիչին և առանձնացվելի ապրանքներ կամ ոչ ապահովագրական ծառայություններ տրամադրելու ցանկացած խոստմանը, և
- բ) դրամական արտահոսքերը վերագրի ապահովագրության բաղադրիչին և ապրանքներ կամ ոչ ապահովագրական ծառայություններ տրամադրելու ցանկացած խոստմանը, որոնք հաշվառվում են ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն, այնպես, որ՝
- (i) դրամական արտահոսքերը, որոնք անմիջականորեն առնչվում են յուրաքանչյուր բաղադրիչին, վերագրվեն այդ բաղադրիչին, և
 - (ii) ցանկացած մնացորդային դրամական արտահոսքեր վերագրվեն պարբերական և խելամիտ հիմունքով՝ արտացոլելով դրամական արտահոսքերը, որոնց առաջացումը կազմակերպությունը կակնկալեր, եթե այդ բաղադրիչը առանձին պայմանագիր լիներ:
13. 11-12-րդ պարագրաֆները կիրառելուց հետո կազմակերպությունը հիմնական ապահովագրության պայմանագրի բոլոր մնացած բաղադրիչների նկատմամբ պետք է կիրառի ՖՀՄՍ 17-ը: Այնուհետև պարունակվող ածանցյալ գործիքներին ՖՀՄՍ 17-ում կատարված բոլոր հղումները վերաբերում են ածանցյալ գործիքներին, որոնք չեն առանձնացվել հիմնական ապահովագրության պայմանագրից, իսկ ներդրումային բաղադրիչին կատարված բոլոր հղումները վերաբերում են ներդրումային բաղադրիչներին, որոնք չեն առանձնացվել հիմնական ապահովագրության պայմանագրից (բացառությամբ F31-F32 պարագրաֆներում կատարված հղումների):

Ապահովագրության պայմանագրերի ընդհանրացման մակարդակը

14. Կազմակերպությունը պետք է նույնականացնի *ապահովագրության պայմանագրերի պորտֆելներ*: Պորտֆելը բաղկացած է համանման ռիսկերի ենթակա և միասին կառավարվող պայմանագրերից: Ենթադրվում է, որ նույն ապրանքային ուղղությունում ներառված պայմանագրերը կունենան համանման ռիսկեր և, հետևաբար, ակնկալվում է, որ կլինեն միևնույն պորտֆելում, եթե դրանք կառավարվում են միասին: Ենթադրվում է, որ տարբեր ապրանքային ուղղությունում (օրինակ՝ միանվագ ապահովագրական վճարների հաստատուն անուիտետը համեմատած որոշակի ժամկետով կյանքի ապահովագրության հետ) ներառված պայմանագրերը չեն ունենա համանման ռիսկեր և հետևաբար, ակնկալվում է, որ կլինեն տարբեր պորտֆելներում:
15. 16-24-րդ պարագրաֆները կիրառվում են թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի նկատմամբ: Պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի ընդհանրացման մակարդակին ներկայացվող պահանջները սահմանված են 61-րդ պարագրաֆում:
16. Կազմակերպությունը թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի պորտֆելը նվազագույնը պետք է բաժանի հետևյալ խմբերում՝

- ա) պայմանագրերի խումբ, որոնք սկզբնական ճանաչման պահին դասակարգվել են որպես անբարենպաստ, եթե այդպիսիք առկա են,
- բ) պայմանագրերի խումբ, որոնց սկզբնական ճանաչման պահին նշանակալի հավանականություն չկա, որ դրանք հետագայում կդառնան անբարենպաստ, եթե այդպիսիք առկա են, և
- գ) պորտֆելի մնացած պայմանագրերի խումբ, եթե այդպիսիք առկա են:

17. Եթե կազմակերպությունն ունի ողջամիտ և հիմնավոր տեղեկատվություն, եզրակացնելու, որ 16-րդ պարագրաֆի կիրառման արդյունքում պայմանագրերի փաթեթն ամբողջությամբ կներառվի միևնույն խմբում, ապա կարող է գնահատել այդ պայմանագրերի փաթեթը՝ որոշելու, թե արդյոք պայմանագրերն անբարենպաստ են (տես 47-րդ պարագրաֆը) և գնահատել պայմանագրերի փաթեթը, որոշելու՝ արդյոք չկա նշանակալի հավանականություն, որ հետագայում պայմանագրերը կդառնան անբարենպաստ (տես 19-րդ պարագրաֆը): Եթե կազմակերպությունը չունի ողջամիտ և հիմնավոր տեղեկատվություն, եզրակացնելու, որ պայմանագրերի փաթեթն ամբողջությամբ կներառվի միևնույն խմբում, ապա պետք է ըստ առանձին պայմանագրերի որոշի, թե որ խմբին են դրանք պատկանում:

18. Թողարկված այն պայմանագրերի համար, որոնց նկատմամբ կազմակերպությունը կիրառում է ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը (տես 53-59-րդ պարագրաֆները), կազմակերպությունը պետք է ենթադրի, որ սկզբնական ճանաչման պահին պորտֆելի ոչ մի պայմանագիր անբարենպաստ չէ, քանի դեռ փաստերն ու հանգամանքները հակառակը չեն ցուցադրում: Կազմակերպությունը, կիրառելի փաստերի և հանգամանքների փոփոխության հավանականությունը գնահատելով, պետք է որոշի՝ չկա արդյոք նշանակալի հավանականություն, որ պայմանագրերը, որոնք սկզբնական ճանաչման պահին անբարենպաստ չեն, հետագայում կդառնան անբարենպաստ:

19. Թողարկված այն պայմանագրերի համար, որոնց նկատմամբ կազմակերպությունը չի կիրառում ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը (տես 53-59-րդ պարագրաֆները), պետք է գնահատի՝ չկա արդյոք նշանակալի հավանականություն, որ պայմանագրերը, որոնք սկզբնական ճանաչման պահին անբարենպաստ չեն, հետագայում կդառնան անբարենպաստ՝

- ա) հիմնվելով ենթադրություններում փոփոխությունների հավանականության վրա, որոնք, եթե տեղի ունենան, կհանգեցնեն պայմանագրերի անբարենպաստ դառնալուն.
- բ) օգտագործելով գնահատումների վերաբերյալ կազմակերպության ներքին հաշվետվական համակարգից ստացված տեղեկատվությունը: Հետևաբար, գնահատելիս, թե չկա արդյոք նշանակալի հավանականություն, որ պայմանագրերը, որոնք սկզբնական ճանաչման պահին անբարենպաստ չեն, հետագայում կդառնան անբարենպաստ՝

- (i) կազմակերպությունը չպետք է անտեսի իր ներքին հաշվետվական համակարգից ստացված տեղեկատվությունը՝ տարբեր պայմանագրերի անբարենպաստ դառնալու հավանականության վրա դրանց վերաբերյալ ենթադրություններում փոփոխությունների ազդեցության մասին, սակայն
- (ii) կազմակերպությունը պարտավոր չէ տարբեր պայմանագրերի վերաբերյալ ենթադրություններում փոփոխությունների ազդեցության մասին իր ներքին հաշվետվական համակարգից ստացված տեղեկատվությունից բացի լրացուցիչ տեղեկատվություն հավաքագրել:

20. Եթե 14-19-րդ պարագրաֆների կիրառման արդյունքում պորտֆելի պայմանագրերը տարբեր խմբերում են ներառվելու միայն այն պատճառով, որ օրենքը կամ այլ իրավական ակտերը հստակ սահմանափակում են տարբեր բնութագրեր ունեցող ապահովադիրների համար տարբեր գներ կամ օգուտների տարբեր մակարդակներ սահմանելու կազմակերպության գործնական կարողությունը, կազմակերպությունը կարող է այդ պայմանագրերը ներառել միևնույն խմբում: Կազմակերպությունը չպետք է սույն պարագրաֆը անալոգիայով կիրառի այլ դեպքերի նկատմամբ:
21. Կազմակերպությունն իրավունք ունի ենթադասակարգել 16-րդ պարագրաֆում նկարագրված խմբերը: Օրինակ, կազմակերպությունը կարող է պորտֆելները բաժանել՝
- ա) մի քանի խմբերի, որոնք սկզբնական ճանաչման պահին անբարենպաստ չեն, եթե կազմակերպության ներքին հաշվետվական համակարգը տրամադրում է տեղեկատվություն, որը տարբերակում է՝
 - (i) շահութաբերության տարբեր մակարդակներ, կամ
 - (ii) սկզբնական ճանաչումից հետո պայմանագրերի՝ անբարենպաստ դառնալու տարբեր հավանականություններ, և
 - բ) մեկից ավելի պայմանագրերի խմբի, որոնք սկզբնական ճանաչման պահին անբարենպաստ են, եթե կազմակերպության ներքին հաշվետվական համակարգը տրամադրում է առավել մանրամասնեցված տեղեկատվություն այդ պայմանագրերի՝ անբարենպաստ լինելու աստիճանի վերաբերյալ:
22. Կազմակերպությունը չպետք է միևնույն խմբում ներառի ավելի քան մեկ տարվա տարբերությամբ թողարկված պայմանագրերը: Այդ կապակցությամբ կազմակերպությունը, անհրաժեշտության դեպքում, պետք է խմբերը բաժանի ենթախմբերի, ինչպես նկարագրված է 16-21-րդ պարագրաֆներում:
23. *Ապահովագրության պայմանագրերի խումբը* պետք է ներառի մեկ պայմանագիր, եթե դա 14-22-րդ պարագրաֆների կիրառման արդյունք է:
24. Կազմակերպությունը պետք է ՖՀՄՍ 17-ի ճանաչման և չափման պահանջները կիրառի թողարկված պայմանագրերի խմբերի նկատմամբ, որոնք որոշվել են 14-23-րդ պարագրաֆների կիրառմամբ: Կազմակերպությունը խմբերը պետք է ձևավորի սկզբնական ճանաչման պահին և հետագայում խմբերի կազմը չպետք է վերանայի: Պայմանագրերի խումբը չափելու համար կազմակերպությունը կարող է *պայմանագրի*

կատարման գծով դրամական հոսքերը գնահատել ընդհանրացման ավելի բարձր մակարդակի վրա, քան խումբը կամ պորտֆելն է, պայմանով, որ կազմակերպությունը ունակ է պայմանագրի կատարման գծով համապատասխան դրամական հոսքերը ներառել խմբի չափման մեջ, կիրառելով 32 (ա), 40 (ա)(i) և 40 (բ) պարագրաֆները՝ նման գնահատումները բաշխելով պայմանագրերի խմբերին:

Ճանաչումը

25. Կազմակերպությունն իր կողմից թողարկվող ապահովագրության պայմանագրերի խումբը պետք է ճանաչի հետևյալներից ամենավաղ ամսաթվին՝
- ա) պայմանագրերի խմբի *ծածկույթի ժամանակահատվածի* սկիզբ,
 - բ) ամսաթիվ, երբ խմբի ապահովադրից առաջին վճարումը դառնում է ստացման ենթակա, և
 - գ) անբարենպաստ պայմանագրերի խմբի համար, երբ խումբը դառնում է անբարենպաստ:
26. Եթե պայմանագրով առաջին վճարման ամսաթիվ սահմանված չէ, այդպիսի ամսաթիվ է համարվում ապահովադրից առաջին վճարումը ստանալու ամսաթիվը: Կազմակերպությունը, կիրառելով 16-րդ պարագրաֆը, պարտավոր է մինչև 25(ա) և 25(բ) պարագրաֆներով սահմանված ամսաթվերից ամենավաղը որոշել, կան արդյոք անբարենպաստ պայմանագրերի խումբ ձևավորող պայմանագրեր, եթե փաստերն ու հանգամանքները ցույց են տալիս, որ այդպիսի խումբ կա:
27. Կազմակերպությունը պետք է ակտիվ կամ պարտավորություն ճանաչի թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի խմբին առնչվող ցանկացած *ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի* գծով, որոնք կազմակերպությունը վճարում կամ ստանում է նախքան այդ խումբը ճանաչելը, բացառությամբ, եթե նախընտրել է դրանք ճանաչել որպես ծախս կամ եկամուտ՝ 59(ա) պարագրաֆի համաձայն: Կազմակերպությունը պետք է ապաճանաչի նմանատիպ ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի արդյունքում առաջացած ակտիվներն ու պարտավորությունները, երբ ապահովագրության պայմանագրերի խումբը, որին այդ դրամական հոսքերը վերագրվում են, ճանաչվում է (տես պարագրաֆ 38 (բ)):
28. Հաշվետու ժամանակաշրջանում ապահովագրության պայմանագրերի խումբ ճանաչելիս կազմակերպությունը դրանում պետք է ներառի միայն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ թողարկված պայմանագրերը և պետք է գնահատումներ կատարի սկզբնական ճանաչման պահին զեղչման դրույքների (տես պարագրաֆ Բ73) և հաշվետու ժամանակաշրջանում տրամադրված ծածկույթի միավորների վերաբերյալ (տես պարագրաֆ Բ119): Կազմակերպությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո կարող է լրացուցիչ պայմանագրեր թողարկել և ավելացնել խմբում, հաշվի առնելով 22-րդ պարագրաֆի պահանջները:

Կազմակերպությունը պետք է պայմանագրերը խմբում ավելացնի այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ այդ պայմանագրերը թողարկվել են: Սա կարող է 73-րդ պարագրաֆի համաձայն սկզբնական ճանաչման պահին զեղչման դրույքի որոշման փոփոխությունների հանգեցնել: Կազմակերպությունը պետք է վերանայված զեղչման դրույքները կիրառի այն հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբից, երբ նոր պայմանագրերն ավելացվել են խմբում:

Չափումը (պարագրաֆներ F36-F119)

29. Կազմակերպությունը պետք է կիրառի 30-52-րդ պարագրաֆները ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող ապահովագրության պայմանագրերի բոլոր խմբերի համար, հետևյալ բացառություններով՝
- ա) ապահովագրության պայմանագրերի այն խմբերի համար, որոնք բավարարում են 53-րդ պարագրաֆում նշված չափանիշներից որևէ մեկին, կազմակերպությունը կարող է պարզեցնել խմբի չափումը՝ օգտագործելով 55-59-րդ պարագրաֆներում նկարագրված ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը.
 - բ) պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբերի համար կազմակերպությունը պետք է կիրառի 32-46-րդ պարագրաֆները, ինչպես պահանջվում է 63-70-րդ պարագրաֆներով: 45-րդ պարագրաֆը (*ուղղակի մասնակցության հատկանիշներով ապահովագրության պայմանագրերի* մասին) և 47-52-րդ պարագրաֆները (անբարենպաստ պայմանագրերի մասին) պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի նկատմամբ կիրառելի չեն.
 - գ) հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ներդրումային պայմանագրերի խմբերի համար կազմակերպությունը պետք է կիրառի 32-52-րդ պարագրաֆները, հաշվի առնելով 71-րդ պարագրաֆում նկարագրված վերափոխումները:
30. Երբ արտարժույթով դրամական հոսքեր գեներացնող ապահովագրության պայմանագրերի խմբի նկատմամբ կիրառվում է «Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ» ՀՀՄՍ 21-ը, կազմակերպությունը պետք է այդ պայմանագրերի խումբը, ներառյալ *պայմանագրային ծառայությունների մարժան*, հաշվառի որպես դրամային հոդված:
31. Ապահովագրության պայմանագրեր թողարկող կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերը չպետք է արտացոլեն այդ կազմակերպության պարտավորությունների չկատարման ռիսկը (պարտավորությունների չկատարման ռիսկը սահմանված է «Իրական արժեքի չափում» ՖՀՄՍ 13-ում):

Չափումը սկզբնական ճանաչման պահին (պարագրաֆներ Բ36-Բ95)

32. Սկզբնական ճանաչման պահին կազմակերպությունը ապահովագրության պայմանագրերի խումբը պետք է չափի որպես հետևյալ մեծությունների հանրագումար՝
- ա) պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքեր, որոնք բաղկացած են՝
 - (i) ապագա դրամական հոսքերի գնահատումներից (պարագրաֆներ 33-35),
 - (ii) ճշգրտումներից՝ փողի ժամանակային արժեքն ու ապագա դրամական հոսքերի հետ կապված *ֆինանսական ռիսկերն* արտացոլելու համար, այն չափով, որքանով ֆինանսական ռիսկերը չեն ներառվել ապագա դրամական հոսքերի գնահատումներում (պարագրաֆ 36), և
 - (iii) *ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտումից* (պարագրաֆ 37).
 - բ) պայմանագրային ծառայությունների մարժա, որը չափվում է 38-39-րդ պարագրաֆների համաձայն:

Ապագա դրամական հոսքերի գնահատումներ (պարագրաֆներ Բ36-Բ71)

33. Կազմակերպությունը ապահովագրության պայմանագրերի խմբի չափման մեջ պետք է ներառի բոլոր այն ապագա դրամական հոսքերը, որոնք գտնվում են խմբի յուրաքանչյուր պայմանագրի շրջանակներում (տես 34-րդ պարագրաֆը): 24-րդ պարագրաֆը կիրառելիս կազմակերպությունը ապագա դրամական հոսքերը կարող է գնահատել ընդհանրացման ավելի բարձր մակարդակի վրա, այնուհետև դրա արդյունքում առաջացած պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերը վերագրել պայմանագրերի առանձին խմբերին: Ապագա դրամական հոսքերի գնահատումները պետք է՝
- ա) անաչառ կերպով հաշվի առնեն ամբողջ հիմնավոր և ողջամիտ տեղեկատվությունը տվյալ ապագա դրամական հոսքերի մեծության, ժամկետների և անորոշությունների վերաբերյալ, որը հասանելի է առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի (տես պարագրաֆներ Բ37-Բ41-ը): Նշվածն իրականացնելու համար կազմակերպությունը պետք է գնահատի հնարավոր արդյունքների ամբողջական միջակայքի ակնկալվող արժեքը (այսինքն հավանականություններով կշռված միջինը).
 - բ) արտացոլեն կազմակերպության տեսլականը, պայմանով, որ առնչվող շուկայական բոլոր փոփոխականների գնահատումները համապատասխանում են այդ փոփոխականների համար դիտելի շուկայական գներին (տես պարագրաֆներ Բ42-Բ53),
 - գ) լինեն ընթացիկ. գնահատումները պետք է արտացոլեն չափման ամսաթվի դրությամբ առկա պայմանները, ներառյալ՝ այդ ամսաթվի դրությամբ ապագայի վերաբերյալ ենթադրությունները (տես պարագրաֆներ Բ54-Բ60).

դ) լինեն բացահայտ. կազմակերպությունը ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ճշգրտումը մնացած գնահատումներից առանձին պետք է գնահատի (տես պարագրաֆ F90): Կազմակերպությունը պետք է նաև դրամական հոսքերը փողի ժամանակային արժեքի ու ֆինանսական ռիսկի ճշգրտումներից առանձին գնահատի, բացառությամբ, եթե առավել համապատասխան չափման եղանակը համախմբում է այդ գնահատումները (տես պարագրաֆ F46):

34. Դրամական հոսքերը ապահովագրության պայմանագրի շրջանակներում են գտնվում, եթե դրանք առաջանում են իրական իրավունքներից և պարտականություններից, որոնք գոյություն ունեն այն հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում, որում կազմակերպությունը կարող է պարտադրել ապահովադրին վճարելու ապահովագրական վճարներ կամ որում կազմակերպությունն ապահովադրին ծառայություններ մատուցելու իրական պարտականություն ունի (տես պարագրաֆներ F61-F71-ը): Ծառայություններ մատուցելու իրական պարտականությունը դադարում է, երբ՝

ա) կազմակերպությունը գործնականում հնարավորություն ունի վերանայելու կոնկրետ ապահովադրի ռիսկերը և արդյունքում՝ կարող է սահմանել գին կամ օգուտների մակարդակ, որոնք ամբողջությամբ արտացոլում են այդ ռիսկերը, կամ

բ) հետևյալ երկու չափանիշները միաժամանակ բավարարված են՝

(i) կազմակերպությունը գործնականում հնարավորություն ունի վերանայելու տվյալ պայմանագիրը ներառող ապահովագրության պայմանագրերի պորտֆելի ռիսկերը և արդյունքում՝ կարող է սահմանել գին կամ օգուտների մակարդակ, որոնք ամբողջությամբ արտացոլում են այդ պորտֆելի ռիսկը, կամ

(ii) մինչև ռիսկերի վերանայման ամսաթիվը առկա ծածկույթի համար ապահովագրական վճարի գին որոշելիս հաշվի չեն առնվում վերանայման ամսաթվին հաջորդող ժամանակաշրջաններին վերաբերող ռիսկերը:

35. Կազմակերպությունը չպետք է որպես պարտավորություն կամ որպես ակտիվ ճանաչի ակնկալվող ապահովագրական վճարների կամ ակնկալվող պահանջների հետ կապված որևէ գումար, որոնք ապահովագրության պայմանագրի շրջանակներից դուրս են: Նմանատիպ գումարները վերաբերում են ապահովագրության ապագա պայմանագրերին:

Զեղչման դրույքներ (պարագրաֆներ F72-F85)

36. Կազմակերպությունը պետք է ճշգրտի ապագա դրամական հոսքերի գնահատումները՝ փողի ժամանակային արժեքն ու այդ դրամական հոսքերի հետ կապված ֆինանսական ռիսկերն արտացոլելու համար, այն չափով, որքանով ֆինանսական ռիսկերը չեն ներառվել ապագա դրամական հոսքերի գնահատումներում: Զեղչման դրույքները, որոնք կիրառվում են 33-րդ պարագրաֆում նկարագրված ապագա դրամական հոսքերի գնահատումների նկատմամբ, պետք է՝

- ա) արտացոլեն փողի ժամանակային արժեքը, դրամական հոսքերի բնութագրերն ու ապահովագրության պայմանագրերի իրացվելիության հատկանիշները,
- բ) համապատասխանեն այնպիսի դրամական հոսքեր նախատեսող ֆինանսական գործիքների դիտելի ընթացիկ շուկայական գներին (եթե այդպիսիք առկա են), որոնց բնութագրերը համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի գծով դրամական հոսքերի բնութագրերին, օրինակ ժամկետի, արժույթի և իրացվելիության առումով, և
- գ) բացառեն այն գործոնների հետևանքը, որոնք ազդեցություն են ունենում այդպիսի դիտելի շուկայական գների վրա, բայց չեն ազդում ապահովագրության պայմանագրի գծով ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում (պարագրաֆներ F86-F92)

37. Կազմակերպությունը պետք է ճշգրտի ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի գնահատումը՝ արտացոլելու փոխհատուցումը, որը կազմակերպությունը պահանջում է ոչ ֆինանսական ռիսկի հետևանքով առաջացած՝ դրամական հոսքերի գումարի և ժամկետի վերաբերյալ անորոշությունը կրելու համար:

Պայմանագրային ծառայությունների մարժա

38. Պայմանագրային ծառայությունների մարժան ապահովագրության պայմանագրերի խմբի գծով ակտիվների կամ պարտավորությունների բաղադրիչ է, որն իրենից ներկայացնում է չվաստակած շահույթ, որը կազմակերպությունը ճանաչելու է ապագայում՝ ծառայությունները մատուցելուն զուգընթաց: Բացառությամբ 47-րդ պարագրաֆի կիրառման (անբարենպաստ պայմանագրերի վերաբերյալ) դեպքի, կազմակերպությունը պայմանագրային ծառայությունների մարժան պետք է չափի ապահովագրության պայմանագրերի խմբի սկզբնական ճանաչման պահին՝ այն գումարով, որը չի հանգեցնում եկամուտների կամ ծախսերի առաջացման հետևյալ դեպքերի արդյունքում՝

- ա) պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերի գումարի սկզբնական ճանաչում, որը չափվում է 32-37-րդ պարագրաֆների համաձայն,
- բ) սկզբնական ճանաչման պահին, 27-րդ պարագրաֆի կիրառման արդյունքում, ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի գծով ճանաչված ցանկացած ակտիվի կամ պարտավորության ապաճանաչում, և
- գ) այդ ամսաթվի դրությամբ խմբի պայմանագրերից առաջացող դրամական հոսքեր:

39. Ապահովագրության պայմանագրերի փոխանցման կամ բիզնեսի միավորման արդյունքում ձեռք բերված ապահովագրության պայմանագրերի համար կազմակերպությունը պետք է կիրառի 38-րդ պարագրաֆը՝ F93-F95 պարագրաֆներով սահմանված կարգով:

Հետագա չափումը

40. Ապահովագրության պայմանագրերի խմբի հաշվեկշռային արժեքը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին պետք է հաշվարկվի որպես հետևյալ մեծությունների հանրագումար՝
- ա) մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորություն, որը բաղկացած է՝
 - (i) այդ ամսաթվի դրությամբ խմբին բաշխված պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերից, որոնք առնչվում են ապագա ծառայություններին և չափվել են 33-37-րդ և Բ36-Բ92 պարագրաֆների համաձայն,
 - (ii) այդ ամսաթվի դրությամբ խմբի պայմանագրային ծառայությունների մարժայից, որը չափվել է 43-46-րդ պարագրաֆների համաձայն, և
 - բ) *կրած պահանջների գծով պարտավորություն*, բաղկացած այդ ամսաթվի դրությամբ խմբին բաշխված պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերից, որոնք առնչվում են անցյալ ծառայություններին և չափվել են 33-37-րդ և Բ36-Բ92 պարագրաֆների համաձայն:
41. Կազմակերպությունը պետք է մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում կատարված հետևյալ փոփոխությունների գծով եկամուտ և ծախս ճանաչի, մասնավորապես՝
- ա) ապահովագրական հասույթ՝ ժամանակաշրջանի ընթացքում մատուցված ծառայությունների արդյունքում մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության նվազման դեպքում, որը չափվել է Բ120-Բ124 պարագրաֆների համաձայն,
 - բ) ապահովագրական ծառայության ծախսեր՝ անբարենպաստ պայմանագրերի խմբերի գծով վնասների և այդպիսի վնասների հակադարձումների դեպքում (տես պարագրաֆներ 47-52), և
 - գ) ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտներ կամ ծախսեր՝ փողի ժամանակային արժեքի ազդեցության և ֆինանսական ռիսկի ազդեցության դեպքում, ինչպես սահմանված է 87-րդ պարագրաֆում:
42. Կազմակերպությունը պետք է կրած պահանջների գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում կատարված հետևյալ փոփոխությունների գծով եկամուտ և ծախս ճանաչի, մասնավորապես՝
- ա) ապահովագրական ծառայության ծախսեր՝ ժամանակաշրջանի ընթացքում կրած պահանջների և ծախսերի հետևանքով պարտավորության աճի դեպքում, բացառելով ցանկացած ներդրումային բաղադրիչներ,
 - բ) ապահովագրական ծառայության ծախսեր՝ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում հետագա ցանկացած փոփոխությունների դեպքում՝ կապված կրած պահանջների և կրած ծախսերի հետ, և

- զ) ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտներ կամ ծախսեր՝ փողի ժամանակային արժեքի ազդեցության և ֆինանսական ռիսկի ազդեցության դեպքում, ինչպես սահմանված է 87-րդ պարագրաֆում:

Պայմանագրային ծառայությունների մարժա (պարագրաֆներ Բ96-Բ119)

43. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պայմանագրային ծառայությունների մարժան իրենից ներկայացնում է ապահովագրության պայմանագրերի խմբի գծով շահույթը, որը շահույթում կամ վնասում դեռևս չի ճանաչվել, քանի որ վերաբերում է խմբի պայմանագրերի ներքո մատուցվելիք ապագա ծառայություններին:
44. *Առանց ուղղակի մասնակցության հատկանիշների ապահովագրության պայմանագրերի* դեպքում ապահովագրության պայմանագրերի խմբի գծով պայմանագրային ծառայությունների մարժայի՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքը հավասար է հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքին՝ ճշգրտված հետևյալ մեծություններով՝
- ա) խմբում ավելացված նոր պայմանագրերի ազդեցություն (տես պարագրաֆ 28)
 - բ) հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում պայմանագրային ծառայությունների մարժայի հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ հաշվեգրված տոկոսներ, որոնք չափվել են Բ72(բ) պարագրաֆում սահմանված զեղչման դրույքներով,
 - գ) փոփոխություններ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում, որոնք առնչվում են ապագա ծառայություններին, ինչպես սահմանված է Բ96-Բ100 պարագրաֆներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ՝
 - (i) պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում այդպիսի ավելացումները գերազանցում են պայմանագրային ծառայությունների մարժայի հաշվեկշռային արժեքը, առաջացնելով վնաս (տես պարագրաֆ 48 (ա)), կամ
 - (ii) պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում այդպիսի նվազեցումները բաշխվում են մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության վնասի բաղադրիչին՝ պարագրաֆ 50(բ)-ի համաձայն,
 - դ) պայմանագրային ծառայությունների մարժայի վրա արտարժույթի փոխարժեքի տարբերությունների ազդեցություն, և
 - ե) ժամանակաշրջանի ընթացքում փոխանցված ծառայությունների արդյունքում որպես ապահովագրական հասույթ ճանաչված գումար, որը որոշվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (նախքան բաշխումը) պայմանագրային ծառայությունների մարժայի մնացորդը բաշխելով ընթացիկ և մնացորդային ծածկույթի ժամանակահատվածի վրա՝ պարագրաֆ Բ119-ի համաձայն:
45. Ուղղակի մասնակցության հատկանիշներով ապահովագրության պայմանագրերի դեպքում (տես պարագրաֆներ Բ101-Բ118), ապահովագրության պայմանագրերի խմբի

գծով պայմանագրային ծառայությունների մարժայի՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքը հավասար է հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքին՝ ճշգրտված ստորև նշված (ա)–(ե) ենթակետերի գումարներով: Կազմակերպությունից չի պահանջվում առանձին նույնականացնել այդ ճշգրտումները: Փոխարենը, բոլոր կամ որոշ ճշգրտումների գծով կարող է որոշվել ընդհանուր գումար: Ճշգրտումները հետևյալն են՝

- ա) խմբում ավելացված նոր պայմանագրերի ազդեցություն (տես պարագրաֆ 28)
- բ) *հիմքում ընկած հողվածների* իրական արժեքի փոփոխություններում կազմակերպության բաժնեմասը (տես պարագրաֆ F104(բ)(i)), բացառությամբ այն դեպքերի, երբ՝
 - (i) կիրառվում է պարագրաֆ F115-ը (ռիսկի նվազեցման վերաբերյալ),
 - (ii) հիմքում ընկած հողվածների իրական արժեքի նվազման մեջ կազմակերպության բաժնեմասը գերազանցում է պայմանագրային ծառայությունների մարժայի հաշվեկշռային արժեքը, առաջացնելով վնաս (տես պարագրաֆ 48), կամ
 - (iii) հիմքում ընկած հողվածների իրական արժեքի ավելացման մեջ կազմակերպության բաժնեմասը վերականգնում է (ii) կետում նշված գումարը.
- գ) փոփոխություններ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում, որոնք առնչվում են ապագա ծառայություններին, ինչպես սահմանված է F101-F118 պարագրաֆներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ՝
 - (i) կիրառվում է պարագրաֆ F115-ը (ռիսկի նվազեցման վերաբերյալ),
 - (ii) պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում այդպիսի ավելացումները գերազանցում են պայմանագրային ծառայությունների մարժայի հաշվեկշռային արժեքը, առաջացնելով վնաս (տես պարագրաֆ 48), կամ
 - (iii) պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում այդպիսի նվազեցումները բաշխվում են մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության վնասի բաղադրիչին՝ պարագրաֆ 50(բ)-ի համաձայն.
- դ) պայմանագրային ծառայությունների մարժայի գծով առաջացած արտարժույթի փոխարժեքի տարբերությունների ազդեցություն, և
- ե) ժամանակաշրջանի ընթացքում փոխանցված ծառայությունների հետևանքով որպես ապահովագրական հասույթ ճանաչված գումար, որը որոշվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (նախքան բաշխումը) մնացած պայմանագրային ծառայությունների մարժան բաշխելով ընթացիկ և մնացորդային ծածկույթի ժամանակահատվածի վրա՝ պարագրաֆ F119-ի համաձայն:

46. Պայմանագրային ծառայությունների մարժայում որոշ փոփոխություններ փոխհատուցում են պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում կատարված փոփոխություններին, որոնք վերաբերում են մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորությանը, որի արդյունքում մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը չի փոփոխվում: Այն չափով, որքանով պայմանագրային ծառայությունների մարժայում փոփոխությունները չեն փոխհատուցում պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում փոփոխություններին, որոնք վերաբերում են մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորությանը, կազմակերպությունը այդ փոփոխությունների հետ կապված պետք է ճանաչի եկամուտ և ծախս՝ 41-րդ պարագրաֆի համաձայն:

Անբարենպաստ պայմանագրեր

47. Սկզբնական ճանաչման պահին ապահովագրության պայմանագիրն անբարենպաստ է, եթե պայմանագրին վերագրված՝ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերի ձեռքբերման գծով նախկինում ճանաչված դրամական հոսքերի և պայմանագրից առաջացող ցանկացած այլ դրամական հոսքերի՝ սկզբնական ճանաչման պահին ընդհանուր գումարը հանգեցնում է գուտ արտահոսքի: 16(ա) պարագրաֆը կիրառելիս կազմակերպությունը պետք է խմբավորի նմանատիպ պայմանագրերը՝ դրանք առանձնացնելով անբարենպաստ չհանդիսացող պայմանագրերից: Այնքանով, որքանով կիրառվում է 17-րդ պարագրաֆը, կազմակերպությունը կարող է նույնականացնել անբարենպաստ պայմանագրերի խումբը՝ գնահատելով պայմանագրերի փաթեթը, այլ ոչ թե առանձին պայմանագրերը: Կազմակերպությունը անբարենպաստ պայմանագրերի խմբի գծով գուտ արտահոսքերի հետ կապված՝ շահույթում կամ վնասում պետք է ճանաչի կորուստ, որի արդյունքում խմբի գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը հավասար կլինի պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերին, իսկ խմբի պայմանագրային ծառայությունների մարժան հավասար կլինի զրոյի:
48. Ապահովագրության պայմանագրերի խումբը հետագա չափման պահին դառնում է անբարենպաստ (կամ ավելի անբարենպաստ), եթե ներքոհիշյալ մեծությունները գերազանցում են պայմանագրային ծառայությունների մարժայի հաշվեկշռային արժեքը՝
- ա) ոչ բարենպաստ փոփոխություններ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում, որոնք վերագրվել են խմբին և առաջացել են ապագա ծառայությունների գծով ապագա դրամական հոսքերի գնահատումներում կատարված փոփոխությունների արդյունքում, և
 - բ) ուղղակի մասնակցության հատկանիշներով ապահովագրության պայմանագրերի խմբի համար՝ հիմքում ընկած հողվածների իրական արժեքի նվազման մեջ կազմակերպության բաժնեմասը:

44(գ)(i), 45(բ)(ii) և 45(գ)(ii) պարագրաֆները կիրառելիս կազմակերպությունը, այն չափով, որքանով գերազանցումն է, պետք է շահույթում կամ վնասում ճանաչի կորուստ:

49. Կազմակերպությունը պետք է ձևավորի (կամ ավելացնի) անբարենպաստ խմբի մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության վնասի բաղադրիչ՝ 47-48-րդ պարագրաֆների կիրառման արդյունքում ճանաչված կորուստներն արտացոլելու համար: Վնասի բաղադրիչն արտացոլում է այն գումարները, որոնք ներկայացված են շահույթում կամ վնասում՝ որպես անբարենպաստ խմբերի գծով վնասների հակադարձումներ և, հետևաբար, ապահովագրական հասույթը որոշելիս՝ բացառվում են:
50. Անբարենպաստ ապահովագրության պայմանագրերի խմբի գծով վնասը ճանաչելուց հետո կազմակերպությունը պետք է բաշխի՝
- ա) 51-րդ պարագրաֆում սահմանված՝ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում հետագա փոփոխությունները, որոնք վերաբերում են մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորությանը, պարբերական հիմունքով հետևյալների միջև՝
 - (i) մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության վնասի բաղադրիչ, և
 - (ii) մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորություն՝ բացառելով վնասի բաղադրիչը.
 - բ) պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերի հետագա բոլոր նվազեցումները, որոնք վերագրվել են խմբին և հետևանք են ապագա ծառայությունների գծով ապագա դրամական հոսքերի գնահատումներում փոփոխությունների, ինչպես նաև հիմքում ընկած հոդվածների իրական արժեքում կազմակերպության բաժնեմասում հետագա բոլոր ավելացումները՝ բացառապես վնասի բաղադրիչին այնքան, մինչև այդ բաղադրիչը հավասարվի զրոյի: 44(գ)(ii), 45(բ)(iii) և 45(գ)(iii) պարագրաֆները կիրառելիս կազմակերպությունը պայմանագրային ծառայությունների մարժան պետք է ճշգրտի այն գումարի չափով, որով նվազեցման գումարը գերազանցում է վնասի բաղադրիչին վերագրված գումարին:
51. Մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորությանն առնչվող՝ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերի հետագա փոփոխությունները, որոնք պարագրաֆ 50 (ա)-ի համաձայն ենթակա են բաշխման, հանդիսանում են՝
- ա) ապահովագրական ծախսեր կրելու հետևանքով մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորությունից նվազեցված՝ պահանջների և ծախսերի գծով ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի գնահատումները,
 - բ) ռիսկից ազատվելու արդյունքում ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտումներում փոփոխությունները՝ ճանաչված շահույթում կամ վնասում, և
 - գ) ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտները կամ ծախսերը:
52. Պարագրաֆ 50 (ա)-ով պահանջվող պարբերական բաշխումը պետք է հանգեցնի նրան, որ 48-50-րդ պարագրաֆների համաձայն վնասի բաղադրիչին վերագրված ընդհանուր գումարները պայմանագրերի խմբի ծածկույթի ժամանակահատվածի վերջում հավասարվեն զրոյի:

Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցում

53. Կազմակերպությունը կարող է պարզեցնել ապահովագրության պայմանագրերի խմբի չափումը, օգտագործելով 55-59-րդ պարագրաֆներում սահմանված ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը, այն և միայն այն դեպքում, երբ խմբի գործողության ժամկետի սկզբում՝
- ա) կազմակերպությունը հիմնավոր ակնկալիք ունի, որ այսպիսի պարզեցումը կհանգեցնի խմբի մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության չափմանը, որն էականորեն չի տարբերվի 32-52-րդ պարագրաֆների պահանջների կիրառմամբ ստացված արդյունքից, կամ
 - բ) խմբի յուրաքանչյուր պայմանագրի ծածկույթի ժամանակահատվածը (ներառյալ պայմանագրի շրջանակներում բոլոր ապահովագրական վճարներից առաջացած ծածկույթը՝ որոշված տվյալ ամսաթվի դրությամբ՝ 34-րդ պարագրաֆի համաձայն) մեկ տարի է կամ ավելի քիչ:
54. Պարագրաֆ 53(ա)-ի չափանիշը չի բավարարվում, երբ կազմակերպությունը խմբի գործողության ժամկետի սկզբի դրությամբ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում ակնկալում է նշանակալի փոփոխականություն, որն ազդելու է ժամանակաշրջանի ընթացքում մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության չափման վրա՝ նախքան պահանջի տեղի ունենալը: Պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում փոփոխականությունը ավելանում է՝ պայմանավորված, օրինակ՝
- ա) պայմանագրերում պարունակվող ցանկացած ածանցյալ գործիքներին առնչվող ապագա դրամական հոսքերի մակարդակով, և
 - բ) պայմանագրերի խմբի ծածկույթի ժամանակահատվածի տևողությամբ:
55. Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը կիրառելիս՝ կազմակերպությունը մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորությունը պետք է չափի հետևյալ կերպ՝
- ա) սկզբնական ճանաչման պահին պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը հետևյալն է՝
 - (i) ապահովագրական վճարներ՝ ստացված սկզբնական ճանաչման պահին, եթե այդպիսիք առկա են,
 - (ii) հանած այդ պահի դրությամբ ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը, բացառությամբ, եթե կազմակերպությունը նախընտրել է այդ վճարումները ճանաչել որպես ծախս՝ պարագրաֆ 59 (ա)-ի համաձայն, և
 - (iii) գումարած կամ հանած ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի գծով ճանաչված ակտիվի կամ պարտավորության՝ այդ ամսաթվի դրությամբ ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած գումար՝ 27-րդ պարագրաֆի համաձայն.

- բ) հետագա յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքն է՝
- (i) գումարած ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ապահովագրական վճարները,
 - (ii) հանած ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը; բացառությամբ, եթե կազմակերպությունը նախընտրել է այդ վճարումները ճանաչել որպես ծախս՝ 59 (ա) պարագրաֆի համաձայն.
 - (iii) գումարած ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի ամորտիզացիային առնչվող ցանկացած գումար, որը հաշվետու ժամանակաշրջանում ճանաչվել է որպես ծախս; բացառությամբ, եթե կազմակերպությունը նախընտրել է ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը ճանաչել որպես ծախս՝ 59 (ա) պարագրաֆի համաձայն.
 - (iv) գումարած ֆինանսավորման բաղադրիչի գծով ցանկացած ճշգրտում՝ 56-րդ պարագրաֆի համաձայն.
 - (v) հանած այդ ժամանակաշրջանում տրամադրված ծածկույթի գծով որպես ապահովագրական հասույթ ճանաչված գումար (տես պարագրաֆ F126), և
 - (vi) հանած ցանկացած ներդրումային բաղադրիչ, որը վճարվել կամ փոխանցվել է կրած պահանջների գծով պարտավորությանը:

56. Եթե խմբում ընդգրկված ապահովագրության պայմանագրերն ունեն նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ, ապա կազմակերպությունը պետք է ճշգրտի մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը՝ փողի ժամանակային արժեքն ու ֆինանսական ռիսկի ազդեցությունն արտացոլելու համար՝ կիրառելով 36-րդ պարագրաֆում սահմանված զեղչման դրույքները, որոնք որոշվել են սկզբնական ճանաչման պահին: Կազմակերպությունը պարտավոր չէ ճշգրտել մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը՝ փողի ժամանակային արժեքն ու ֆինանսական ռիսկի ազդեցությունն արտացոլելու համար, եթե սկզբնական ճանաչման պահին ակնկալում է, որ ժամանակահատվածը, որն ընկած է տվյալ ծածկույթի յուրաքանչյուր մասի տրամադրման և դրա գծով ապահովագրական վճարի վճարման ժամկետի միջև, չի գերազանցում մեկ տարին:

57. Եթե ծածկույթի ժամանակահատվածում ցանկացած պահի փաստերն ու հանգամանքները ցույց են տալիս, որ ապահովագրության պայմանագրերի խումբն անբարենպաստ է, կազմակերպությունը պետք է հաշվարկի հետևյալների միջև տարբերությունը՝

- ա) մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեք՝ որոշված 55-րդ պարագրաֆի համաձայն, և

- բ) պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքեր, որոնք առնչվում են խմբի մնացորդային ծածկույթին՝ կիրառելով 33-37-րդ և Բ36-Բ92 պարագրաֆները: Այնուամենայնիվ, եթե 59(բ) պարագրաֆը կիրառելիս կազմակերպությունը չի ճշգրտում կրած պահանջների գծով պարտավորությունը՝ փողի ժամանակային արժեքի ու ֆինանսական ռիսկի ազդեցությամբ, ապա չպետք է այդպիսի ճշգրտումները ներառի պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում:
58. Այն չափով, որքանով 57(բ) պարագրաֆում ներկայացված պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերը գերազանցում են 57(ա) պարագրաֆում ներկայացված հաշվեկշռային արժեքը, կազմակերպությունը շահույթում կամ վնասում պետք է վնաս ճանաչի և ավելացնի մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորությունը:
59. Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը կիրառելիս կազմակերպությունը՝
- ա) կարող է նախընտրել ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը ճանաչել որպես ծախս, երբ նա կրում է այդ ծախսումները, պայմանով, որ խմբի յուրաքանչյուր պայմանագրի ծածկույթի ժամանակահատվածը սկզբնական ճանաչման պահին չի գերազանցում մեկ տարին.
- բ) պետք է ապահովագրության պայմանագրերի խմբի՝ կրած պահանջների գծով պարտավորությունը չափի պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերի գումարով, որոնք առնչվում են կրած պահանջներին, կիրառելով 33-37-րդ և Բ36-Բ92 պարագրաֆները: Այնուամենայնիվ, կազմակերպությունը պարտավոր չէ ճշգրտել ապագա դրամական հոսքերը՝ փողի ժամանակային արժեքի ու ֆինանսական ռիսկի ազդեցությամբ, եթե ակնկալվում է, որ այդ դրամական հոսքերը վճարվելու կամ ստացվելու են այդ պահանջներն առաջանալու ամսաթվից սկսած մեկ տարին չգերազանցող ժամանակահատվածում:

Պահվող վերաապահովագրության պայմանագրեր

60. Պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի համար ՖՀՄՍ 17-ի պահանջները վերափոխված են՝ 61-70-րդ պարագրաֆներում սահմանված ձևով:
61. Կազմակերպությունը պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի պորտֆելները պետք է բաժանի՝ կիրառելով 14-24-րդ պարագրաֆները, բացառությամբ, որ այդ պարագրաֆներում անբարենպաստ պայմանագրերին կատարված հղումները պետք է փոխարինվեն այնպիսի պայմանագրերին հղումով, որոնց գծով սկզբնական ճանաչման պահին առկա է զուտ օգուտ: Պահվող վերաապահովագրության որոշ պայմանագրերի համար 14-24-րդ պարագրաֆների կիրառումը կհանգեցնի մեկ պայմանագրից կազմված խմբի առաջացման:

Ճանաչումը

62. 25-րդ պարագրաֆը կիրառելու փոխարեն կազմակերպությունը պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խումբը պետք է ճանաչի՝

- ա) եթե պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերը ապահովում են համամասնական ծածկույթ՝ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի ծածկույթի ժամանակահատվածի սկզբի դրությամբ կամ հիմքում ընկած ցանկացած պայմանագրի սկզբնական ճանաչման պահին, կախված, թե որն է ավելի ուշ տեղի ունենում, և
- բ) մնացած բոլոր դեպքերում՝ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի ծածկույթի ժամանակահատվածի սկզբից:

Չափումը

63. 32-36-րդ պարագրաֆների չափման պահանջները պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի նկատմամբ կիրառելիս, այն չափով, որքանով հիմքում ընկած պայմանագրերը նույնպես չափվում են այդ պարագրաֆները կիրառելով, կազմակերպությունը պետք է օգտագործի հետևողական ենթադրություններ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի գնահատումները և հիմքում ընկած ապահովագրության պայմանագրերի խմբ(եր)ի գծով ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի գնահատումները չափելիս: Ի լրումն, կազմակերպությունը պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի գնահատումներում պետք է ներառի վերաապահովագրության պայմանագիր թողարկողի կողմից պարտավորությունների չկատարման ռիսկի ազդեցությունը, ներառյալ՝ գրավի ազդեցությունն ու վեճերից կորուստները:
64. 37-րդ պարագրաֆը կիրառելու փոխարեն, կազմակերպությունը պետք է որոշի ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգտումն այնպես, որ այն ներկայացնի վերաապահովագրության պայմանագրերի խումբը տիրապետողի կողմից այդ պայմանագրերը թողարկողին փոխանցվող ռիսկի մեծությունը:
65. 38-րդ պարագրաֆի պահանջները, որոնք առնչվում են սկզբնական ճանաչման պահին պայմանագրային ծառայությունների մարժայի որոշմանը, վերափոխվել են՝ արտացոլելու այն փաստը, որ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբի համար չվաստակած շահույթ չկա, սակայն առկա է վերաապահովագրության ձեռքբերումից զուտ կորուստ կամ զուտ օգուտ: Հետևաբար, սկզբնական ճանաչման պահին՝
- ա) կազմակերպությունը պահվող վերաապահովագրության պայմանագրի խմբի ձեռքբերումից ցանկացած զուտ կորուստ կամ զուտ օգուտ պետք է ճանաչի որպես պայմանագրային ծառայությունների մարժա՝ չափելով այն հետևյալ մեծությունների հանրագումարին հավասար գումարով. պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքեր, պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբին առնչվող դրամական հոսքերի գծով նախկինում ճանաչված և այդ ամսաթվի դրությամբ ապաճանաչված ցանկացած ակտիվի կամ պարտավորության գումար և այդ ամսաթվի դրությամբ առաջացող ցանկացած դրամական հոսք. բացառությամբ, երբ՝

բ) վերաապահովագրության ծածկույթի ձեռքբերումից զուտ կորուստը վերաբերում է պատահարներին, որոնք տեղի են ունեցել նախքան վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբի ձեռքբերումը, որի դեպքում, չնայած Բ5 պարագրաֆի պահանջներին, կազմակերպությունը այդպիսի կորուստը պետք է անմիջապես ճանաչի շահույթում կամ վնասում՝ որպես ծախս:

66. 44-րդ պարագրաֆը կիրառելու փոխարեն, կազմակերպությունը պետք է պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբի գծով պայմանագրային ծառայությունների մարժան հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին չափի հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ որոշված հաշվեկշռային արժեքով՝ ճշգրտելով հետևյալ մեծություններով՝

- ա) խմբում ավելացված նոր պայմանագրերի ազդեցություն (տես պարագրաֆ 28)
- բ) պայմանագրային ծառայությունների մարժայի հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ հաշվեգրված տոկոսներ, որոնք չափվել են Բ72 (բ) պարագրաֆում սահմանված գեղչման դրույքներով,
- գ) փոփոխություններ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում, այն չափով, որքանով փոփոխությունը՝
 - (i) առնչվում է ապագա ծառայություններին, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ՝
 - (ii) փոփոխությունն արդյունք է պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում կատարված փոփոխության՝ բաշխված հիմքում ընկած ապահովագրության պայմանագրերի խմբին, որը չի ճշգրտում հիմքում ընկած ապահովագրության պայմանագրերի խմբի գծով պայմանագրային ծառայությունների մարժան.
- դ) պայմանագրային ծառայությունների մարժայի գծով առաջացած արտարժույթի փոխարժեքի տարբերությունների ազդեցություն, և
- ե) ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ծառայությունների հետևանքով շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումար, որը որոշվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (նախքան բաշխումը) պայմանագրային ծառայությունների մարժայի մնացորդը բաշխելով պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբի գծով ընթացիկ և մնացորդային ծածկույթի ժամանակահատվածի վրա, կիրառելով պարագրաֆ Բ119-ը:

67. Պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում փոփոխությունները, որոնք արդյունք են վերաապահովագրության պայմանագրի թողարկողի կողմից պարտավորությունների չկատարման ռիսկի փոփոխության, չեն առնչվում ապագա ծառայություններին և չպետք է ճշգրտեն պայմանագրային ծառայությունների մարժան:

68. Պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերը չեն կարող անբարեպաստ լինել: Հետևաբար, 47-52-րդ պարագրաֆների պահանջները կիրառելի չեն:

Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի համար

69. Կազմակերպությունը կարող է օգտագործել 55-56-րդ և 59-րդ պարագրաֆներում սահմանված ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը (հարմարեցված պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերին բնորոշ հատկանիշներն արտացոլելու համար, որոնք տարբերվում են թողարկված ապահովագրության պայմանագրերից, օրինակ ծախսերի գեներացում կամ հասույթի փոխարեն ծախսերի նվազեցում)՝ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբի չափումը պարզեցնելու համար, եթե խմբի գործողության ժամկետի սկզբում՝
- ա) կազմակերպությունը հիմնավոր ակնկալիք ունի, որ չափման արդյունքը էականորեն չի տարբերվի 63-68-րդ պարագրաֆների պահանջների կիրառմամբ ստացված արդյունքից, կամ
 - բ) պահվող վերաապահովագրության խմբի յուրաքանչյուր պայմանագրի ծածկույթի ժամանակահատվածը (ներառյալ պայմանագրի շրջանակներում բոլոր ապահովագրական վճարներից առաջացած ծածկույթը՝ որոշված տվյալ ամսաթվի դրությամբ՝ 34-րդ պարագրաֆի համաձայն) մեկ տարի է կամ ավելի քիչ:
70. Կազմակերպությունը չի կարող բավարարել 69(ա) պարագրաֆի պայմանին, եթե խմբի գործողության ժամկետի սկզբի դրությամբ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում ակնկալում է նշանակալի փոփոխականություն, որն ազդելու է ժամանակաշրջանի ընթացքում մնացորդային ծածկույթի գծով ակտիվի չափման վրա՝ նախքան պահանջի տեղի ունենալը: Պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում փոփոխականությունը ավելանում է՝ պայմանավորված, օրինակ՝
- ա) պայմանագրերում պարունակվող ցանկացած ածանցյալ գործիքներին առնչվող ապագա դրամական հոսքերի մակարդակով, և
 - բ) պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբի ծածկույթի ժամանակահատվածի տևողությամբ:

Հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ներդրումային պայմանագրեր

71. Հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ներդրումային պայմանագիրը չի ենթադրում նշանակալի ապահովագրական ռիսկի փոխանցում: Հետևաբար, ապահովագրության պայմանագրերին վերաբերվող ՖՀՄՍ 17-ի պահանջները հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ներդրումային պայմանագրերի համար վերափոխվել են հետևյալ կերպ՝
- ա) սկզբնական ճանաչման ամսաթիվը (տես 25-րդ պարագրաֆը) այն ամսաթիվն է, երբ կազմակերպությունը դառնում է պայմանագրի կողմ:
 - բ) պայմանագրի շրջանակը (տես 34-րդ պարագրաֆը) վերափոխվում է այնպես, որ դրամական հոսքերը համարվում են ապահովագրության պայմանագրի

շրջանակում գտնվող, եթե դրանք ներկայում կամ ապագայում դրամական միջոցներ տրամադրելու կազմակերպության իրական պարտականության արդյունք են: Կազմակերպությունը դրամական միջոցներ տրամադրելու իրական պարտականություն չունի, եթե գործնականում հնարավորություն ունի դրամական միջոցներ տրամադրելու խոստման դիմաց գին սահմանել, որն ամբողջությամբ արտացոլում է խոստացված դրամական միջոցների մեծությունն ու դրա հետ կապված ռիսկերը.

- զ) պայմանագրային ծառայությունների մարժայի բաշխումը (տես 44(ե) և 45(ե) պարագրաֆները) վերափոխվում է այնպես, որ կազմակերպությունը պայմանագրային ծառայությունների մարժան պետք է ճանաչի պայմանագրերի խմբի գործողության ողջ ընթացքում՝ պարբերական հիմունքով, որն արտացոլում է պայմանագրից բխող ներդրումային ծառայությունների փոխանցումը:

Վերափոխում և ապաճանաչում

Ապահովագրության պայմանագրի վերափոխում

72. Եթե ապահովագրության պայմանագրի պայմանները վերափոխվում են, օրինակ պայմանագրային կողմերի միջև համաձայնագրով կամ կարգավորող օրենսդրության փոփոխությամբ, կազմակերպությունը պետք է ապաճանաչի սկզբնական պայմանագիրը և ճանաչի վերափոխված պայմանագիրը որպես նոր պայմանագիր՝ ՖՀՄՍ 17-ի կամ այլ կիրառելի Ստանդարտներին համապատասխան, այն ու միայն այն դեպքում, եթե (ա)-(զ) կետերում նշված պայմաններից որևէ մեկը բավարարված է: Պայմանագրի պայմաններով նախատեսված իրավունքի իրացումը վերափոխում չէ: Նշված պայմանները հետևյալն են՝
- ա) եթե վերափոխված պայմանները պայմանագրում ներառվելին պայմանագրի գործողության սկզբում՝
- (i) վերափոխված պայմանագիրը կբացառվեր ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտից՝ 3-8-րդ պարագրաֆներին համապատասխան,
 - (ii) կազմակերպությունը 10-13-րդ պարագրաֆների համաձայն հիմնական ապահովագրության պայմանագրից կառանձնացներ տարբեր բաղադրիչներ՝ հանգեցնելով մեկ այլ ապահովագրության պայմանագրի առաջացման, որի նկատմամբ կկիրառվեր ՖՀՄՍ 17-ը,
 - (iii) վերափոխված պայմանագիրը կունենար էականորեն տարբերվող պայմանագրային շրջանակ՝ 34-րդ պարագրաֆի համաձայն, կամ
 - (iv) վերափոխված պայմանագիրը կներառվեր պայմանագրերի այլ խմբում՝ կիրառելով 14-24-րդ պարագրաֆները.
- բ) սկզբնական պայմանագիրը բավարարում էր *ուղղակի մասնակցության հատկանիշներով ապահովագրության պայմանագրի* սահմանմանը, սակայն

վերափոխված պայմանագիրը այլևս չի բավարարում այդ սահմանմանը կամ հակառակը, կամ՝

- գ) կազմակերպությունը սկզբնական պայմանագրի նկատմամբ կիրառել է 53-59-րդ կամ 69-70-րդ պարագրաֆներում սահմանված ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը, սակայն վերափոխման արդյունքում պայմանագիրն այլևս չի բավարարում այդ մոտեցումը կիրառելու համար 53-րդ կամ 69-րդ պարագրաֆներում սահմանված չափանիշներին:

73. Եթե պայմանագրի վերափոխումը չի բավարարում 72-րդ պարագրաֆում սահմանված պայմաններից որևէ մեկին, կազմակերպությունը պետք է վերափոխման հետևանքով դրամական հոսքերում տեղի ունեցած փոփոխությունները հաշվառի որպես պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերի գնահատումներում փոփոխություններ՝ 40-52-րդ պարագրաֆների համաձայն:

Ապաճանաչում

74. Կազմակերպությունը պետք է ապաճանաչի ապահովագրության պայմանագիրը այն ու միայն այն դեպքում, երբ՝

ա) այն մարվել է, այսինքն ապահովագրության պայմանագրով սահմանված պարտականության ժամկետը լրացել է, պարտականությունը կատարվել է կամ չեղարկվել է.

բ) 72-րդ պարագրաֆում սահմանված պայմաններից որևէ մեկը բավարարվել է:

75. Երբ ապահովագրության պայմանագիրը մարվում է, կազմակերպությունն այլևս ենթակա չէ ռիսկի և, հետևաբար, այլևս պարտավոր չէ որևէ տնտեսական ռեսուրս փոխանցել՝ ապահովագրության պայմանագրի կատարման համար: Օրինակ, երբ կազմակերպությունը ձեռք է բերում վերաապահովագրություն, նա պետք է ապաճանաչի հիմքում ընկած ապահովագրության պայմանագիրը (պայմանագրերը) այն և միայն այն դեպքում, երբ հիմքում ընկած ապահովագրության պայմանագիրը (պայմանագրերը) մարվել է (են):

76. Կազմակերպությունը ապաճանաչում է պայմանագրերի խմբում ներառված ապահովագրության պայմանագիրը՝ կիրառելով ՖՀՄՍ 17-ի հետևյալ պահանջները՝

ա) խմբին բաշխված՝ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերը ճշգրտվում են՝ բացառելու ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքը և ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտումը, որոնք վերաբերում են 40 (ա)(i) և 40 (բ) պարագրաֆների համաձայն խմբից ապաճանաչված իրավունքներին և պարտականություններին,

բ) խմբի պայմանագրային ծառայությունների մարժան ճշգրտվում է՝ (ա) կետում նշված՝ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում փոփոխություններով, այն չափով, որքանով պահանջվում են 44(գ) և 45(գ) պարագրաֆներով, բացառությամբ 77-րդ պարագրաֆի կիրառման դեպքի, և

գ) ակնկալվող մնացորդային ծածկույթի գծով ծածկույթի միավորների քանակը ճշգրտվում է՝ խմբից ապաճանաչված ծածկույթի միավորներն արտացոլելու համար, իսկ ժամանակաշրջանի ընթացքում շահույթում կամ վնասում ճանաչված պայմանագրային ծառայությունների մարժայի գումարը հիմնվում է այդ ճշգրտված թվի վրա՝ համաձայն Բ119 պարագրաֆի:

77. Երբ կազմակերպությունն ապաճանաչում է ապահովագրության պայմանագիրը, քանի որ փոխանցում է այն երրորդ կողմին կամ ապաճանաչում է ապահովագրության պայմանագիրը և ճանաչում նոր պայմանագիր՝ 72-րդ պարագրաֆի համաձայն, կազմակերպությունը 76(բ) պարագրաֆը կիրառելու փոխարեն պետք է՝

ա) ճշգրտի այն խմբի պայմանագրային ծառայությունների մարժան, որի կազմից պայմանագիրն ապաճանաչվել է, կիրառելով 44(գ) և 45(գ) պարագրաֆների պահանջները՝ ստորև նշվածների միջև տարբերության չափով. (i) և (ii)՝ երրորդ կողմին փոխանցված պայմանագրերի դեպքում կամ՝ (i) և (iii)՝ 72-րդ պարագրաֆի համաձայն ապաճանաչված պայմանագրերի դեպքում՝

(i) պայմանագրի ապաճանաչման արդյունքում ապահովագրության պայմանագրերի խմբի հաշվեկշռային արժեքի փոփոխություն՝ 76 (ա) պարագրաֆին համապատասխան,

(ii) երրորդ կողմից գանձված ապահովագրական վճար,

(iii) ապահովագրական վճար, որը կազմակերպությունը կգանձեր, եթե պայմանագրի վերափոխման ամսաթվի դրությամբ կնքեր համարժեք պայմաններով նոր պայմանագիր՝ հանելով վերափոխման համար գանձված ցանկացած լրացուցիչ ապահովագրական վճար,

բ) չափի 72-րդ պարագրաֆի համաձայն ճանաչված նոր պայմանագիրը՝ ենթադրելով, որ կազմակերպությունը վերափոխման ամսաթվի դրությամբ ստացել է (ա)(iii) կետում նված ապահովագրական վճարը:

Ներկայացում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

78. Կազմակերպությունը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում առանձին պետք է ներկայացնի հետևյալ խմբերի հաշվեկշռային արժեքները՝

ա) թողարկված ապահովագրության պայմանագրեր, որոնք ակտիվներ են,

բ) թողարկված ապահովագրության պայմանագրեր, որոնք պարտավորություններ են,

գ) պահվող վերաապահովագրության պայմանագրեր, որոնք ակտիվներ են,

դ) պահվող վերաապահովագրության պայմանագրեր, որոնք պարտավորություններ են:

79. Կազմակերպությունը պարտավոր է ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի գծով 27-րդ պարագրաֆի համաձայն ճանաչված ակտիվները կամ

պարտավորությունները ներառել թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի համապատասխան խմբի հաշվեկշռային արժեքում, իսկ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբի հետ կապված դրամական հոսքերի գծով ակտիվները կամ պարտավորությունները (տես պարագրաֆ 65(ա))՝ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբի հաշվեկշռային արժեքում:

Ճանաչում ու ներկայացում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն(ներ)ում (պարագրաֆներ F120-F136)

80. 41-րդ և 42-րդ պարագրաֆների համաձայն կազմակերպությունը պետք է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում (այսուհետ՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն) ճանաչված գումարները բաժանի հետևյալների միջև՝
- ա) ապահովագրական ծառայությունների արդյունք (83-86-րդ պարագրաֆներ)՝ բաղկացած ապահովագրական հասույթից և ապահովագրական ծառայությունների գծով ծախսերից, և
 - բ) ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտներ կամ ծախսեր (87-92-րդ պարագրաֆներ):
81. Կազմակերպությունը պարտավոր չէ ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտման փոփոխությունը բաժանել ապահովագրական ծառայությունների արդյունքի և ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի միջև: Եթե կազմակերպությունն այսպիսի բաժանում չի կատարում, ապա պարտավոր է ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտման ողջ փոփոխությունը դիտարկել որպես ապահովագրական ծառայությունների արդյունքի մաս:
82. Կազմակերպությունը պետք է պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի գծով եկամուտներն ու ծախսերը առանձին ներկայացնի թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի գծով եկամուտներից կամ ծախսերից:
- Ապահովագրական ծառայությունների արդյունք
83. Կազմակերպությունը շահույթում կամ վնասում պետք է ներկայացնի թողարկված ապահովագրության պայմանագրերից առաջացող ապահովագրական հասույթը: Ապահովագրական հասույթը պետք է ներկայացնի ապահովագրության պայմանագրերի խմբով նախատեսված ծածկույթի և այլ ծառայությունների տրամադրումը հատուցումն արտացոլող այն գումարով, որի նկատմամբ իրավունքը կազմակերպությունն ակնկալում է ստանալ այդ ծառայությունների դիմաց: F120-F127 պարագրաֆները սահմանում են, թե ինչպես է կազմակերպությունը չափում ապահովագրական հասույթը:
84. Կազմակերպությունը շահույթում կամ վնասում պետք է ներկայացնի թողարկված ապահովագրության պայմանագրերից առաջացող ապահովագրական ծառայությունների գծով ծախսերը, որոնք բաղկացած են կրած պահանջներից

(բացառելով ներդրումային բաղադրիչների գծով վճարումները), ապահովագրական ծառայությունների գծով կրած այլ ծախսերից և այլ գումարներից, ինչպես ներկայացված է 103 (բ) պարագրաֆում:

85. Շահույթում կամ վնասում ներկայացված ապահովագրական հասույթից և ապահովագրական ծառայությունների գծով ծախսերից պետք է բացառվի ներդրումային բաղադրիչը: Կազմակերպությունը չպետք է ապահովագրական վճարների վերաբերյալ տեղեկատվություն ներկայացնի շահույթում կամ վնասում, եթե այդ տեղեկատվությունը չի համապատասխանում 83-րդ պարագրաֆի պահանջներին:
86. Կազմակերպությունը կարող է պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի խմբից ստացվող եկամուտները կամ ծախսերը (տես 60-70-րդ պարագրաֆները), բացառությամբ ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի, ներկայացնել մեկ գումարով, կամ կազմակերպությունը կարող է առանձին ներկայացնել վերաապահովագրողից փոխհատուցված գումարները և վճարված ապահովագրական վճարների բաշխումը, որոնք միասին որպես զուտ գումար հավասար են վերը նշված միասնական գումարին: Եթե կազմակերպությունն առանձին է ներկայացնում վերաապահովագրողից փոխհատուցված գումարները և վճարված ապահովագրական վճարների բաշխումը, ապա պետք է՝
- ա) վերաապահովագրության գծով դրամական հոսքերը, որոնք կախված են հիմքում ընկած պայմանագրերի գծով պահանջներից, հաշվառի որպես պահանջների մաս, որոնք ակնկալվում է, որ կփոխհատուցվեն՝ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրի ներքո.
 - բ) գումարները, որոնք նա ակնկալում է ստանալ վերաապահովագրողից, որոնք կախված չեն հիմքում ընկած պայմանագրերի գծով պահանջներից (օրինակ՝ վերաապահովագրության միջնորդավճարների որոշ տեսակներ), հաշվառի որպես վերաապահովագրողին վճարման ենթակա ապահովագրական վճարներից նվազեցում, և
 - գ) վճարված ապահովագրական վճարների բաշխումը չներկայացնի որպես հասույթի նվազեցում:

Ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտներ կամ ծախսեր (տես պարագրաֆներ F128-F136)

87. Ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտները կամ ծախսերը պայմանավորված են ապահովագրության պայմանագրերի խմբի հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունով, որն առաջանում է՝
- ա) փողի ժամանակային արժեքի և փողի ժամանակային արժեքի փոփոխության ազդեցությունից, և
 - բ) ֆինանսական ռիսկի ու ֆինանսական ռիսկի փոփոխության ազդեցությունից, սակայն

գ) բացառելով ցանկացած նմանատիպ փոփոխություն ուղղակի մասնակցության հատկանիշներով ապահովագրության պայմանագրերի խմբի համար, որոնք կհանգեցնեն պայմանագրային ծառայությունների մարժայի ճշգրտմանը, բայց չեն ճշգրտում, երբ կիրառվում են 45(բ)(ii), 45(բ)(iii), 45(գ)(ii) կամ 45(գ)(iii) պարագրաֆները: Այս ծախսերը ներառվում են ապահովարական ծառայությունների գծով ծախսերում:

88. Բացառությամբ 89-րդ պարագրաֆի կիրառման դեպքի, կազմակերպությունը պետք է որպես հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն ընտրի հետևյալներից մեկը՝

ա) ժամանակաշրջանի համար ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի ներառումը շահույթում կամ վնասում, կամ

բ) ժամանակաշրջանի համար ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի բաժանումը՝ շահույթում կամ վնասում ներառելով գումար, որը որոշվում է ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի ակնկալվող ընդհանուր մեծությունը պայմանագրերի խմբի գործողության ժամկետի ընթացքում պարբերական հիմունքով բաշխելու միջոցով՝ F130-F133 պարագրաֆների համաձայն:

89. Ուղղակի մասնակցության հատկանիշներով ապահովագրության պայմանագրերի համար, որոնց գծով կազմակերպությունում պահվում են հիմքում ընկած հողվածներ, կազմակերպությունը պետք է որպես հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն ընտրի հետևյալներից մեկը՝

ա) ժամանակաշրջանի համար ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի ներառումը շահույթում կամ վնասում, կամ

բ) ժամանակաշրջանի համար ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի բաժանումը՝ շահույթում կամ վնասում ներառելով գումար, որը բացառում է պահվող հիմքում ընկած հողվածների գծով շահույթում կամ վնասում ընդգրկված եկամուտների կամ ծախսերի հետ հաշվապահական անհամապատասխանությունները՝ F134-F136 պարագրաֆների համաձայն:

90. Եթե կազմակերպությունն ընտրում է 88(բ) կամ 89(բ) պարագրաֆներում սահմանված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, ապա պետք է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներառի այդ պարագրաֆների համաձայն չափված ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի և ժամանակաշրջանի համար ապահովագրության գծով ընդհանուր ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի միջև տարբերությունը:

91. Եթե կազմակերպությունը 77-րդ պարագրաֆի համաձայն փոխանցում է ապահովագրության պայմանագրերի խումբը կամ ապաճանաչում է ապահովագրության պայմանագիրը, ապա՝

- ա) պետք է որպես վերադասակարգման ճշգրտում (տես «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ը) շահույթին կամ վնասին վերադասակարգի խմբի (կամ պայմանագրի) գծով ցանկացած մնացորդային գումար, որոնք նախկինում ճանաչվել էին այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, քանի որ կազմակերպությունն ընտրել էր 88(բ) պարագրաֆում սահմանված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը.
- բ) չպետք է որպես վերադասակարգման ճշգրտում (տես ՀՀՄՍ 1-ը) շահույթին կամ վնասին վերադասակարգի խմբի (կամ պայմանագրի) գծով ցանկացած մնացորդային գումար, որոնք նախկինում ճանաչվել էին այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, քանի որ կազմակերպությունն ընտրել էր 89(բ) պարագրաֆում սահմանված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը:

92. 30-րդ պարագրաֆը պահանջում է, որ կազմակերպությունը ապահովագրության պայմանագիրը ՀՀՄՍ 21-ի համաձայն հաշվառի որպես դրամային հոդված՝ արտարժույթային հոդվածները կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթի փոխարկելու նպատակով: Ապահովագրության պայմանագրերի խմբի հաշվեկշռային արժեքի գծով արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունները կազմակերպությունը ներառում է շահույթի կամ վնասի հաշվետվությունում, բացառությամբ, եթե դրանք, 90-րդ պարագրաֆի համաձայն, առնչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներառված՝ ապահովագրության պայմանագրերի խմբի հաշվեկշռային արժեքի գծով փոփոխություններին, որոնց դեպքում դրանք պետք է ներառվեն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Բացահայտում

93. Բացահայտման պահանջների նպատակը կազմակերպության կողմից ծանոթագրություններում տեղեկատվություն բացահայտումն է, որը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տեղեկատվության հետ միասին ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողներին հիմք է տալիս գնահատելու ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերի ազդեցությունը կազմակերպության ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքների և դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Այդ նպատակին հասնելու համար կազմակերպությունը պետք է բացահայտի քանական և որակական տեղեկատվություն՝

- ա) ֆինանսական հաշվետվություններում ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերի գծով ճանաչված գումարների վերաբերյալ (տես 97-116-րդ պարագրաֆները).

- բ) նշանակալի դատողությունների և այդ դատողություններում փոփոխությունների վերաբերյալ, որոնք կատարվել են ՖՀՄՍ 17-ը կիրառելիս (տես 117-120-րդ պարագրաֆները).
- գ) ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերի հետ կապված ռիսկերի բնույթի և չափի վերաբերյալ (տես 121-132-րդ պարագրաֆները):

94. Կազմակերպությունը պետք է որոշի մանրամասնության աստիճանը, որն անհրաժեշտ է բացահայտման նպատակին հասնելու համար և տարբեր պահանջներից յուրաքանչյուրի կարևորության աստիճանը: Եթե 97-132-րդ պարագրաֆների համաձայն ներկայացված բացահայտումները բավարար չեն 93-րդ պարագրաֆում սահմանված նպատակին հասնելու համար, կազմակերպությունը պետք է լրացուցիչ տեղեկատվություն բացահայտի, որն անհրաժեշտ է այդ նպատակին հասնելու համար:
95. Կազմակերպությունը պետք է միավորի կամ առանձնացնի տեղեկատվությունն այնպես, որ օգտակար տեղեկատվությունը չանտեսվի՝ մեծ քանակությամբ ոչ նշանակալի մանրամասներ ներառելու, կամ տարբեր հատկանիշներ ունեցող հոդվածները միավորելու արդյունքում:
96. ՀՀՄՍ 1-ի 29-31-րդ պարագրաֆները պահանջներ են սահմանում տեղեկատվության էականության և միավորման նկատմամբ: Ապահովագրության պայմանագրերի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտման համար կարող են նպատակահարմար լինել միավորման հիմքերի հետևյալ օրինակները՝
- ա) պայմանագրի տեսակը (օրինակ՝ հիմնական ապրանքային ուղղությունները),
 - բ) աշխարհագրական տարածքը (օրինակ՝ երկիրը կամ տարածաշրջանը) կամ
 - գ) հաշվետու սեզոնները, ինչպես սահմանված է «Գործառնական սեզոններ» ՖՀՄՍ 8-ում:

Ճանաչված գումարների բացատրություն

97. 98-109-րդ պարագրաֆներով պահանջվող բացահայտումներից միայն 98-100-րդ և 102-105-րդ պարագրաֆներով սահմանվածներն են կիրառելի պայմանագրերի համար, որոնց նկատմամբ կիրառվել է ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը: Եթե կազմակերպությունն օգտագործում է ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը, ապա պետք է բացահայտի նաև՝
- ա) 53-րդ և 69-րդ պարագրաֆներում ներկայացված որ չափանիշներին է բավարարում,
 - բ) արդյոք կատարում է փողի ժամանակային արժեքի ու ֆինանսական ռիսկի ազդեցության ճշգրտում՝ 56, 57(բ) և 59(բ) պարագրաֆների համաձայն, և
 - գ) մեթոդը, որն ընտրվել է ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը ճանաչելու համար՝ կիրառելով պարագրաֆ 59(ա)-ն:

98. Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի համադրումներ, որոնք ցուցադրում են, թե հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում ինչպես են փոփոխվել ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերի զուտ հաշվեկշռային արժեքները՝ դրամական հոսքերի և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն(ներ)ում ճանաչված եկամուտների և ծախսերի արդյունքում: Առանձին համադրումներ պետք է ներկայացվեն թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի և պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի համար: Կազմակերպությունը պետք է հարմարեցնի 100-109-րդ պարագրաֆների պահանջները՝ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերին բնորոշ հատկանիշներն արտացոլելու համար, որոնք տարբերվում են թողարկված ապահովագրության պայմանագրերից. օրինակ՝ ծախսերի գեներացում կամ հասույթի փոխարեն ծախսերի նվազեցում:
99. Կազմակերպությունը համադրումներում բավարար տեղեկատվություն պետք է ներկայացնի, որպեսզի հնարավորություն ընձեռի ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողներին՝ նույնականացնելու դրամական հոսքերից և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն(ներ)ում ճանաչված գումարներից առաջացող փոփոխությունները: Սույն պահանջի բավարարման նպատակով կազմակերպությունը պետք է՝
- ա) 100-105-րդ պարագրաֆներով սահմանված համադրումները բացահայտի աղյուսակի տեսքով, և
 - բ) յուրաքանչյուր համադրման գծով ներկայացնի հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի և վերջի դրությամբ զուտ հաշվեկշռային արժեքները՝ դրանք բաժանելով թողարկված պայմանագրերի գծով ընդհանուր գումարի՝ որպես ակտիվներ և թողարկված պայմանագրերի գծով ընդհանուր գումարի՝ որպես պարտավորություններ, որոնք հավասար են 78-րդ պարագրաֆի համաձայն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված գումարներին:
100. Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումներ՝ ստորև նշվածներից յուրաքանչյուրի համար առանձին՝
- ա) զուտ պարտավորություններ (կամ ակտիվներ)՝ մնացորդային ծածկույթի բաղադրիչի գծով, բացառելով վնասի բաղադրիչը.
 - բ) ցանկացած վնասի բաղադրիչ (տես 47-52-րդ և 57-58-րդ պարագրաֆները)
 - գ) կրած պահանջների գծով պարտավորություններ: Ապահովագրության այն պայմանագրերի համար, որոնց նկատմամբ կիրառվել է 53-59-րդ կամ 69-70-րդ պարագրաֆներում նկարագրված ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը, կազմակերպությունը պետք է բացահայտի առանձին համադրումներ հետևյալների գծով՝
 - (i) ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի գնահատումներ, և
 - (ii) ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում:

101. Բացի այն պայմանագրերից, որոնց նկատմամբ կիրառվել է 53-59-րդ կամ 69-70-րդ պարագրաֆներում նկարագրված ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը, ապահովագրության այլ պայմանագրերի համար նույնպես կազմակերպությունը պետք է բացահայտի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումներ՝ ստորև նշվածներից յուրաքանչյուրի համար առանձին
- ա) ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի գնահատումներ,
 - բ) ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում, և
 - գ) պայմանագրային ծառայությունների մարժա:
102. 100-101-րդ պարագրաֆներում նշված համադրումների նպատակը ապահովագրական ծառայությունների արդյունքի վերաբերյալ տարատեսակ տեղեկատվության տրամադրումն է:
103. Կազմակերպությունը 100-րդ պարագրաֆով պահանջվող համադրումներում առանձին պետք է բացահայտի ապահովագրական ծառայություններին առնչվող հետևյալ գումարները, եթե կիրառելի է՝
- ա) ապահովագրական հասույթ,
 - բ) ապահովագրական ծառայությունների գծով ծախսեր, առանձին ցուցադրելով՝
 - (i) կրած պահանջները (բացառելով ներդրումային բաղադրիչները) և ապահովագրական ծառայությունների գծով կրած այլ ծախսեր,
 - (ii) ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի ամորտիզացիա,
 - (iii) փոփոխություններ, որոնք վերաբերում են անցյալ ծառայությանը, այսինքն փոփոխություններ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում, որոնք վերաբերվում են կրած պահանջների գծով պարտավորությանը, և
 - (iv) փոփոխություններ, որոնք վերաբերում են ապագա ծառայությանը, այսինքն անբարենպաստ պայմանագրերի խմբի գծով վնասներ և այդ վնասների հակադարձումներ.
 - գ) ապահովագրական հասույթից և ապահովագրական ծառայությունների գծով ծախսերից բացառված ներդրումային բաղադրիչներ:
104. Կազմակերպությունը 101-րդ պարագրաֆով պահանջվող համադրումներում առանձին պետք է բացահայտի ապահովագրական ծառայություններին առնչվող հետևյալ գումարները, եթե կիրառելի է՝
- ա) փոփոխություններ, որոնք վերաբերում են ապագա ծառայությանը, կիրառելով Բ96-Բ118 պարագրաֆները, առանձին ներկայացնելով՝
 - (i) գնահատումներում փոփոխությունները, որոնք ճշգրտում են պայմանագրային ծառայությունների մարժան,

- (ii) գնահատումներում փոփոխությունները, որոնք չեն ճշգրտում պայմանագրային ծառայությունների մարժան, այսինքն անբարենպաստ պայմանագրերի խմբի գծով վնասները և այդ վնասների հակադարձումները, և
- (iii) ժամանակաշրջանի ընթացքում սկզբնապես ճանաչված պայմանագրերի ազդեցությունը.

- բ) փոփոխություններ, որոնք վերաբերում են ընթացիկ ծառայությանը, այսինքն՝
 - (i) ծառայությունների փոխանցումն արտացոլելու համար շահույթում կամ վնասում ճանաչված պայմանագրային ծառայությունների մարժայի գումարը,
 - (ii) ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտման փոփոխությունը, որը չի վերաբերում ապագա կամ անցյալ ծառայությանը, և
 - (iii) *փորձի վրա հիմնված ճշգրտումները* (տես F97(գ) և F113(ա) պարագրաֆները)
- գ) փոփոխություններ, որոնք վերաբերում են անցյալ ծառայությանը, այսինքն՝ փոփոխություններ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում, որոնք վերաբերում են կրած պահանջներին (տես F97(բ) և F113(ա) պարագրաֆները)

105. 100-101-րդ պարագրաֆներում նշված համադրումներն ամբողջականացնելու համար կազմակերպությունը պետք է նաև առանձին բացահայտի ժամանակաշրջանի ընթացքում մատուցված ապահովագրական ծառայություններին չառնչվող հետևյալ գումարները, եթե կիրառելի է՝

- ա) ժամանակաշրջանի դրամական հոսքերը, ներառյալ՝
 - (i) թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի գծով ստացված ապահովագրական վճարները (կամ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի գծով վճարվածները),
 - (ii) ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը, և
 - (iii) թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի գծով կրած պահանջների վճարումները և այլ ապահովագրական ծառայությունների հետ կապված ծախսերի վճարումները (կամ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի ներքո փոխհատուցումները), բացառելով ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը.
- բ) պահվող վերաապահովագրության պայմանագիր թողարկողի կողմից պարտավորությունների չկատարման ռիսկի փոփոխությունների ազդեցությունը,
- գ) ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտները կամ ծախսերը, և

դ) այլ լրացուցիչ տողային հոդվածներ, որոնք կարող են անհրաժեշտ լինել ապահովագրության պայմանագրերի գուտ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը հասկանալու համար:

106. Թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի համար, բացառությամբ նրանց, որոնց նկատմամբ կիրառվել է 53-59-րդ պարագրաֆներում նկարագրված ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը, կազմակերպությունը պետք է բացահայտի ժամանակաշրջանի ընթացքում ճանաչված ապահովագրական հասույթի վերլուծությունը՝ կազմված՝

ա) մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության փոփոխությանն առնչվող գումարներից, ինչպես սահմանված է F124 պարագրաֆում, առանձին բացահայտելով՝

(i) ժամանակաշրջանի ընթացքում ապահովագրական ծառայությունների գծով կրած ծախսերը, ինչպես սահմանված է F124(ա) պարագրաֆում,

(ii) ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտման փոփոխությունը, ինչպես սահմանված է F124(բ) պարագրաֆում, և

(iii) ժամանակաշրջանի ընթացքում ծառայությունների փոխանցման հետևանքով շահույթում կամ վնասում ճանաչված պայմանագրային ծառայությունների մարժայի գումարը, ինչպես սահմանված է F124(գ) պարագրաֆում:

բ) ապահովագրական վճարների մի մասի բաշխումից, որոնք առնչվում են ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի փոխհատուցմանը:

107. Ապահովագրության պայմանագրերի համար, բացառությամբ նրանց, որոնց նկատմամբ կիրառվել է 53-59-րդ կամ 69-70-րդ պարագրաֆներում նկարագրված ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը, կազմակերպությունը պետք է բացահայտի թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի և պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի ազդեցությունը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության վրա, որոնք սկզբնապես ճանաչվել են ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ ցուցադրելով սկզբնական ճանաչման պահին դրանց ազդեցությունը հետևյալների վրա՝

ա) ապագա դրամական արտահոսքերի ներկա արժեքի գնահատումներ՝ առանձին ներկայացնելով ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը,

բ) ապագա դրամական ներհոսքերի ներկա արժեքի գնահատումներ,

գ) ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում, և

դ) պայմանագրային ծառայությունների մարժա:

108. 107-րդ պարագրաֆով պահանջվող բացահայտումներում կազմակերպությունն առանձին պետք է բացահայտի գումարները, որոնք առաջանում են՝
- ա) ապահովագրության պայմանագրերի փոխանցման կամ բիզնեսի միավորումների գործարքի շրջանակներում այլ կազմակերպությունից ձեռքբերված պայմանագրերից, և
 - բ) պայմանագրերի խմբերից, որոնք անբարենպաստ են:
109. Ապահովագրության պայմանագրերի համար, բացառությամբ նրանց, որոնց նկատմամբ կիրառվել է 53-59-րդ կամ 69-70-րդ պարագրաֆներում նկարագրված ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը, կազմակերպությունը պետք է բացահայտի տեղեկատվություն, որում բացատրում է, թե երբ է ակնկալում շահույթում կամ վնասում ճանաչել պայմանագրային ծառայությունների մարժայի գծով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ մնացորդը՝ կամ քանակապես՝ համապատասխան ժամանակային միջակայքերով, կամ որակական տեղեկատվություն տրամադրելու միջոցով: Թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի և պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի գծով նշված տեղեկատվությունը պետք է առանձին ներկայացվի:

Ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտներ կամ ծախսեր

110. Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի հաշվետու ժամանակաշրջանում ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի ընդհանուր գումարը և բացատրություն ներկայացնի դրա վերաբերյալ: Մասնավորապես, կազմակերպությունը պետք է բացատրի ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի և իր ակտիվների գծով ներդրումային հատույցի միջև կապը, հնարավորություն ընձեռելով իր ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողներին՝ գնահատելու շահույթում կամ վնասում և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի աղբյուրները:
111. Ուղղակի մասնակցության հայտանիշներով պայմանագրերի համար կազմակերպությունը պետք է նկարագրի հիմքում ընկած հոդվածների կազմն ու բացահայտի դրանց իրական արժեքները:
112. Եթե կազմակերպությունը ուղղակի մասնակցության հայտանիշներով պայմանագրերի համար, Բ115 պարագրաֆի համաձայն նախընտրում է չճշգրտել պայմանագրային ծառայությունների մարժան՝ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում որոշ փոփոխությունների հետևանքով, ապա պետք է բացահայտի ընթացիկ ժամանակաշրջանում այդ նախընտրության ազդեցությունը պայմանագրային ծառայությունների մարժայի ճշգրտման վրա:
113. Եթե կազմակերպությունը, ուղղակի մասնակցության հայտանիշներով պայմանագրերի համար, Բ135 պարագրաֆի համաձայն փոխում է ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի բաժանման հիմքը՝ շահույթի կամ վնասի և

այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջև, ապա մոտեցումը փոխելու ժամանակաշրջանում պետք է բացահայտի՝

- ա) պատճառը, թե ինչու է կազմակերպությունից պահանջվել փոխել բաժանման հիմքը,
- բ) ֆինանսական հաշվետվությունների՝ ազդեցության ենթարկված յուրաքանչյուր հոդվածի ճշգրտման գումարը, և
- գ) փոփոխության ամսաթվի դրությամբ ապահովագրության պայմանագրերի խմբի հաշվեկշռային արժեքը, որի նկատմամբ այդ փոփոխությունը կիրառվել է:

Անցումային գումարներ

114. Կազմակերպությունը պետք է բացահայտումներ ներկայացնի, որոնք հնարավորություն կտան ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողներին նույնականացնելու հետագա ժամանակաշրջանների պայմանագրային ծառայությունների մարժայի և ապահովագրական հասույթի վրա անցումային ամսաթվի դրությամբ վերափոխված հետընթաց մոտեցմամբ (տես Գ6-Գ19 պարագրաֆները) կամ իրական արժեքի մոտեցմամբ (տես Գ20-Գ24 պարագրաֆները) չափվող ապահովագրության պայմանագրերի խմբերի ազդեցությունը: Հետևաբար կազմակերպությունը ստորև նշվածների համար առանձին պետք է բացահայտի 101(գ) պարագրաֆի համաձայն պայմանագրային ծառայությունների մարժայի համադրումը և 103(ա) պարագրաֆի համաձայն ապահովագրական հասույթի գումարի համադրումը՝
- ա) անցումային ամսաթվի դրությամբ գործող ապահովագրության պայմանագրեր, որոնց նկատմամբ կազմակերպությունը կիրառել է վերափոխված հետընթաց մոտեցումը,
 - բ) անցումային ամսաթվի դրությամբ գործող ապահովագրության պայմանագրեր, որոնց նկատմամբ կազմակերպությունը կիրառել է իրական արժեքի մոտեցումը, և
 - գ) մնացած բոլոր ապահովագրության պայմանագրեր:
115. Բոլոր այն ժամանակաշրջանների համար, որոնցում 114(ա) կամ 114(բ) պարագրաֆների համաձայն բացահայտումներ են կատարվել՝ հնարավորություն ընձեռելով ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողներին հասկանալու անցումային գումարները որոշելիս օգտագործված մեթոդների ու կիրառված դատողությունների բնույթն ու նշանակալիությունը, կազմակերպությունը պետք է բացատրի՝ ինչպես է իրականացրել անցումային ամսաթվի դրությամբ ապահովագրության պայմանագրերի չափումը:
116. Կազմակերպությունը, որը նախընտրել է ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտները կամ ծախսերը բաժանել շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջև, կիրառում է Գ18(բ), Գ19(բ), Գ24(բ) և Գ24(գ) պարագրաֆները՝ որոշելու ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ

ծախսերի, որոնք պետք է ճանաչված լինեին շահույթում կամ վնասում և անցումային ամսաթվի դրությամբ ապահովագրության գծով ընդհանուր ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի միջև կուտակային տարբերությունը՝ այն ապահովագրության պայմանագրերի խմբի գծով, որի նկատմամբ բաժանումը կիրառվում է: Բոլոր այն ժամանակաշրջանների համար, որոնցում առկա են սույն պարագրաֆի կիրառմամբ որոշված գումարներ, կազմակերպությունը պետք է բացահայտի համադրումներ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներառված կուտակային գումարների սկզբնական և վերջնական մնացորդների վերաբերյալ, որոնք առնչվում են ապահովագրության պայմանագրերի խմբին: Համադրումը պետք է ներառի, օրինակ, ժամանակաշրջանի ընթացքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված օգուտները կամ կորուստները, ինչպես նաև նախորդ ժամանակաշրջաններում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված և ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված օգուտները կամ կորուստները:

Նշանակալի դատողություններ ՖՀՄՍ 17-ը կիրառելիս

117. Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի ՖՀՄՍ 17-ը կիրառելիս կատարված նշանակալի դատողություններն ու դատողություններում փոփոխությունները: Մասնավորապես, կազմակերպությունը պետք է բացահայտի օգտագործված ելակետային տվյալները, ենթադրություններն ու գնահատման մեթոդները, ներառյալ՝
- ա) ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող ապահովագրության պայմանագրերը չափելիս օգտագործված մեթոդները և այդ մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալների գնահատման գործընթացը: Բացառությամբ, երբ գործնականում անհրազործելի է, կազմակերպությունը պետք է նաև քանակական տեղեկատվություն ներկայացնի այդ ելակետային տվյալների վերաբերյալ.
 - բ) պայմանագրերի չափման ժամանակ օգտագործված մեթոդներում և ելակետային տվյալների գնահատման գործընթացում փոփոխությունները, յուրաքանչյուր փոփոխության պատճառը և ազդեցության ենթարկված պայմանագրերի տեսակները.
 - գ) (ա) կետում չներառված դեպքերի համար՝ այն մոտեցումը, որն օգտագործվել է՝
 - (i) տարբերակելու հայեցողության իրագործումից առաջացող ապագա դրամական հոսքերի գնահատումներում փոփոխությունները ապագա դրամական հոսքերի գնահատումներում այլ փոփոխություններից՝ առանց ուղղակի մասնակցության հատկանիշների պայմանագրերի համար (տես պարագրաֆ Բ98),
 - (ii) որոշելու ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտումը, ներառյալ՝ արդյոք ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտումներում

փոփոխությունները բաժանվել են ապահովագրական ծառայությունների բաղադրիչի և ապահովագրության գծով ֆինանսական բաղադրիչի միջև, թե ամբողջությամբ ներկայացվել են ապահովագրական ծառայությունների արդյունքում,

(iii) որոշելու զեղչման դրույքները, և

(iv) որոշելու ներդրումային բաղադրիչները:

118. Եթե 88(բ) կամ 89(բ) պարագրաֆները կիրառելիս կազմակերպությունը նախընտրել է՝ ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտները կամ ծախսերը բաժանել շահույթում կամ վնասում և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացվող գումարների միջև, կազմակերպությունը պետք է պարզաբանում ներկայացնի շահույթում կամ վնասում ճանաչված ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտների կամ ծախսերի որոշման մեթոդների վերաբերյալ:
119. Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտումը որոշելու ժամանակ օգտագործված վստահելիության մակարդակը: Եթե կազմակերպությունը ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտումը որոշելիս օգտագործում է վստահելիության մակարդակի վրա հիմնված մեթոդից տարբերվող այլ մեթոդ, ապա պետք է բացահայտի օգտագործված մեթոդն ու այդ մեթոդի արդյունքներին համապատասխանող վստահելիության մակարդակը:
120. Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի տեղեկատվություն դրամական հոսքերի զեղչման ժամանակ օգտագործված եկամտաբերության կորի (կամ եկամտաբերության կորերի միջակայքերի) վերաբերյալ, որոնք չեն տատանվում հիմքում ընկած հոդվածների հատույցներից կախված՝ 36-րդ պարագրաֆին համապատասխան: Երբ կազմակերպությունը սույն բացահայտումը ներկայացնում է միավորված՝ ապահովագրության պայմանագրերի մի քանի խմբի համար, ապա պետք է այդ բացահայտումները ներկայացնի միջին կշռված մեծությունների կամ համեմատաբար նեղ միջակայքերի ձևով:

ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող ռիսկերի բնույթը և չափը

121. Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի տեղեկատվություն, որը հնարավորություն է ընձեռում ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողներին գնահատել ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող ապագա դրամական հոսքերի բնույթը, մեծությունը, ժամկետները և անորոշությունները: 122-132-րդ պարագրաֆները բացահայտումների համար պահանջներ են պարունակում, որոնք սովորաբար անհրաժեշտ են սույն պահանջը բավարարելու համար:
122. Նշված բացահայտումները կենտրոնանում են ապահովագրության պայմանագրերից առաջացող ապահովագրական և ֆինանսական ռիսկերի վրա, ինչպես նաև՝ թե ինչպես են դրանք կառավարվում: Ֆինանսական ռիսկերը, որպես կանոն, ներառում են

պարտքային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը և շուկայական ռիսկը, սակայն չեն սահմանափակվում դրանցով:

123. Եթե հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կազմակերպության ռիսկին ենթարկվածությունը բացահայտող տեղեկատվությունը չի ներկայացնում հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում ռիսկին իր ենթարկվածությունը, կազմակերպությունը պետք է բացահայտի այդ փաստը, չներկայացնելու պատճառը և լրացուցիչ տեղեկատվություն, որը կներկայացնի ժամանակաշրջանի ընթացքում իր ռիսկին ենթարկվածությունը:
124. ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող յուրաքանչյուր տեսակի ռիսկի գծով կազմակերպությունը պետք է բացահայտի՝
- ա) ռիսկերին ենթարկվածությունը և ինչպես են դրանք առաջանում,
 - բ) ռիսկերի կառավարման իր նպատակները, քաղաքականությունն ու գործընթացները և ռիսկերի չափման նպատակով օգտագործվող մեթոդները, և
 - գ) (ա) կամ (բ) կետերում նշվածների փոփոխությունները նախորդ ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:
125. ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող յուրաքանչյուր տեսակի ռիսկի գծով կազմակերպությունը պետք է բացահայտի՝
- ա) քանակական ամփոփ տեղեկատվություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին այդ ռիսկին իր ենթարկվածության վերաբերյալ: Այս բացահայտումը պետք է հիմնված լինի այն ներքին տեղեկատվության վրա, որը տրամադրվում է կազմակերպության առանցքային կառավարչական անձնակազմին:
 - բ) 127-132-րդ պարագրաֆներով պահանջվող բացահայտումները, այն չափով, որքանով դրանք չեն բացահայտվել սույն պարագրաֆի (ա) կետի կիրառմամբ:
126. Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի տեղեկատվություն այն կարգավորող օրենսդրության ազդեցության վերաբերյալ, որի շրջանակներում գործում է. օրինակ նվազագույն կապիտալի կամ երաշխավորված տոկոսադրույթի պահանջներ: Եթե կազմակերպությունը կիրառում է 20-րդ պարագրաֆը՝ որոշելու ապահովագրության պայմանագրերի խմբերը, որոնց նկատմամբ կիրառվում է ՖՀՄՍ 17-ի ճանաչման ու չափման պահանջները, այդ փաստը պետք է բացահայտվի:

Բոլոր տեսակի ռիսկեր. ռիսկի կենտրոնացումներ

127. Կազմակերպությունը պետք է տեղեկատվություն բացահայտի ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող ռիսկի կենտրոնացումների վերաբերյալ, ներառյալ՝ նկարագրություն, թե ինչպես է կազմակերպությունը որոշում կենտրոնացումները, այն ընդհանուր բնութագրերի նկարագրությունը, որոնք նույնականացնում են յուրաքանչյուր կենտրոնացումը (օրինակ, *ապահովագրական պատահարի* տեսակը, տնտեսության ճյուղը, աշխարհագրական տարածքը կամ արժույթը): Ֆինանսական ռիսկի

կենտրոնացումները կարող են առաջանալ, օրինակ, երաշխավորված տոկոսադրույքից, որը սահմանվում է միևնույն մակարդակի վրա՝ մեծ թվով պայմանագրերի համար: Ֆինանսական ռիսկի կենտրոնացումները կարող են առաջանալ նաև ոչ ֆինանսական ռիսկի կենտրոնացումներից, օրինակ, եթե կազմակերպությունը արտադրանքի որակի նկատմամբ պատասխանատվության ապահովագրություն է տրամադրում դեղագործական ընկերություններին և միաժամանակ ներդրումներ է ունենում այդ ընկերություններում:

Ապահովագրական և շուկայական ռիսկ. զգայնության վերլուծություն

128. Կազմակերպությունը պետք է տեղեկատվություն բացահայտի ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող ռիսկի ենթարկվածության փոփոխությունների նկատմամբ զգայունության վերաբերյալ: Այս պահանջին բավարարելու համար կազմակերպությունը պետք է բացահայտի՝

ա) զգայունության վերլուծություն, որը ցույց է տալիս, թե ինչպես կազդեին շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի վրա ռիսկի ենթարկվածության փոփոխությունները, որոնք հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին ողջամտորեն հնարավոր էին՝

(i) ապահովագրական ռիսկի համար՝ ցուցադրելով թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի գծով ազդեցությունը՝ պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի միջոցով ռիսկի նվազեցումից առաջ և դրանից հետո, և

(ii) շուկայական ռիսկի յուրաքանչյուր տեսակի համար՝ այնպես, որ պարզաբանվի ապահովագրության պայմանագրերից առաջացող ռիսկի ենթարկվածության և կազմակերպության կողմից պահվող ֆինանսական ակտիվներից առաջացող ռիսկի ենթարկվածության փոփոխությունների զգայունության միջև կապը.

բ) զգայունության վերլուծություն պատրաստելիս կիրառված մեթոդներն ու ենթադրությունները, և

գ) նախորդ ժամանակաշրջանի համար զգայունության վերլուծություն պատրաստելիս կիրառված մեթոդների և ենթադրությունների փոփոխությունները և այդպիսի փոփոխությունների պատճառները:

129. Եթե կազմակերպությունը պատրաստում է զգայնության այնպիսի վերլուծություն, որը ցուցադրում է ռիսկի ենթարկվածության փոփոխությունների ազդեցությունը 128(ա) պարագրաֆում նշված գումարներից տարբերվող գումարների վրա և օգտագործում է այդ զգայնության վերլուծությունը ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող ռիսկերի կառավարման նպատակով, ապա կազմակերպությունը կարող է օգտագործել զգայնության այդ վերլուծությունը 128(ա) պարագրաֆում նշված վերլուծության փոխարեն: Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի նաև՝

- ա) այդպիսի զգայնության վերլուծություն պատրաստելիս օգտագործված մեթոդի և տրամադրված տեղեկատվության հիմքում ընկած հիմնական պարամետրերի ու ենթադրությունների բացատրություն, և
- բ) բացատրություն օգտագործված մեթոդի նպատակի և սահմանափակումների վերաբերյալ, որոնք կարող են առաջանալ տրամադրված տեղեկատվության գծով:

Ապահովագրական ռիսկ. պահանջների զարգացման ընթացք

130. Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի փաստացի պահանջների և պահանջների չգեղջված գումարի նախկին գնահատումների համեմատությունը (այսինքն՝ պահանջների զարգացման ընթացքը): Պահանջների զարգացման ընթացքի բացահայտումը պետք է սկսվի այն ժամանակաշրջանից, երբ առաջացել է ամենավաղ էական պահանջ(ներ)ը և որի դիմաց վճարումների մեծության և ժամկետի առումով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ դեռևս առկա է անորոշություն. ընդ որում չի պահանջվում, որ բացահատումն ընդգրկի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից ավելի, քան տասը տարի: Կազմակերպությունից չի պահանջվում բացահայտել տեղեկատվություն այն պահանջների զարգացման ընթացքի վերաբերյալ, որոնց վճարումների մեծության և ժամկետի վերաբերյալ անորոշությունը սովորաբար վերանում է մեկ տարվա ընթացքում: Կազմակերպությունը պետք է համադրի պահանջների զարգացման ընթացքի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտումը ապահովագրության պայմանագրերի խմբի համախառն հաշվեկշռային արժեքի հետ, որոնք կազմակերպությունը բացահայտում է 100 (զ) պարագրաֆի համաձայն:

Պարտքային ռիսկ. այլ տեղեկատվություն

131. ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող պարտքային ռիսկի գծով կազմակերպությունը պետք է բացահայտի՝
- ա) հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ իր պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը լավագույնս ներկայացնող գումարը, առանձին՝ թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի և պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի գծով, և
 - բ) տեղեկատվություն պահվող վերաապահովագրության պայմանագրերի պարտքային ռիսկի որակի մասին, որոնք հանդիսանում են ակտիվներ:

Իրացվելիության ռիսկ. այլ տեղեկատվություն

132. ՖՀՄՍ 17-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող իրացվելիության ռիսկի գծով կազմակերպությունը պետք է բացահայտի՝
- ա) նկարագրություն, թե ինչպես է նա կառավարում իրացվելիության ռիսկը,
 - բ) մարման առանձին վերլուծություններ՝ պարտավորություններ հանդիսացող թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի խմբերի և

պարտավորություններ հանդիսացող պահվող վերապահովագրության պայմանագրերի խմբերի գծով, որոնք նվազագույնը ցույց են տալիս այդ խմբերի գծով զուտ դրամական հոսքերը հաշվետու ամսաթվից հետո առաջին հինգ տարվա համար՝ ըստ տարիների, և համախմբված՝ առաջին հինգ տարիներից հետո: Կազմակերպությունից չի պահանջվում նշված վերլուծություններում ներառել մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորությունները՝ չափված 55-59-րդ պարագրաֆների համաձայն: Վերլուծությունները կարող են ներկայացվել հետևյալ ձևով՝

- (i) պայմանագրային չգեղջված զուտ դրամական հոսքերի մնացորդի վերլուծություն՝ ըստ գնահատված ժամկետների, կամ
 - (ii) ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի գնահատումների վերլուծություն՝ ըստ գնահատված ժամկետների:
- գ) ցպահանջ գումարները, ներկայացնելով այդ գումարների և համապատասխան պայմանագրերի խմբերի հաշվեկշռային արժեքի միջև փոխկապակցվածությունը, եթե սույն պարագրաֆի (բ) կետի համաձայն չի բացահայտվել: